

OBČINSKA KONFERENCA SZDL LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Izvršni odbor

Po sklepu izvršnega odbora občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik

pozivamo

družbeno-politične in družbene organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, šolah, ustanovah, institutih in zavodih, da takoj pričnejo s kadrovskimi pripravami na skupščinske volitve, ki bodo pomladi 1974.

Naš poziv temelji na dosedanjih ustavnih dopolnilih in tezah za novo ustavo, po katerih ljudje kot nosilci oblasti in samoupravljanja, združeni v temeljnih samoupravnih skupnostih, sami razpolagajo s svojim presežnim delom in zato sami čimbolj neposredno sprejemajo družbene odločitve. Ob razvitem družbenem življenju na današnji stopnji, ko je formalno neposredno odločanje le redko mogoče, pa se ob tem poraja potreba po uresničenju delegatskih razmerij, ki naj človeku funkcionalno omogočajo vsebinsko neposrednost pri sodelovanju in urejanju družbenih zadev. Človek bo torej moral sprejemati družbene odločitve najprej v svoji temeljni samoupravni skupnosti na podlagi spoznanj in izoblikovanih lastnih interesov in v okviru interesov celotne družbene skupnosti, s katero bo moral tvoriti nedeljivo in med seboj odvisno celoto, da bi dosegel čimskladnejši in hitrejši razvoj svojega dela v ožjih in širših skupnostih. Z delovnega mesta se bo tako podaljševala človekova - delavčeva dejavnost v politiko sooblikovanja in sprejemanja vseh družbenih odločitev.

Delegatska razmerja pa zahtevajo neposredno izoblikovanje vsebine družbenih odločitev in označujejo delegatski sistem kot sistem, za katerega je značilno, da ljudje sodelujejo v procesu odločanja na določenih ravneh prek svojih delegatov in delegacij.

Načelo neposrednosti pri sooblikovanju vsebine družbenih odločitev logično in v skladu s načelom samoupravljanja zahteva neposrednost tudi pri predlaganju možnih kandidatov za delegate, pri določanju kandidatov in pri volitvah.

Socialistična zveza kot nosilka kandidacijskega postopka v skupščinskih volitvah se je že pred leti odločila, da je uspešnost postopka v veliki meri odvisna od stalnih kadrovskih priprav na volitve in stalnega evidentiranja kadrov.

S svojo organiziranostjo še ne segamo v vse strukture družbenega življenja, zato se odločamo, da vas preko tega poziva spodbudimo k pripravam za naslednje volitve.

Da bo vaše evidentiranje z ostalimi kadrovskimi pripravami na volitve uspešnejše, pa vas moramo seznaniti, kaj predvideva nova ustava, kako v temeljnih samoupravnih skupnostih predlagati, izvoliti in pooblašati delegate ter jih pošiljati v skupščine.

Podlaga za izbor delegata in za vsebino njegovega pooblastila so potrebe in objektivni interesi ljudi v temeljnih samoupravnih skupnostih (TOZD, krajevne skupnosti). Zato bosta tudi število delegatov in vsebinska različenost njihovih pooblastil odvisna od strukture temeljne samoupravne skupnosti.

Nekaj objektivnih osnovnih interesov ali potreb je v sleherni samoupravni skupnosti, zato jih lahko kaj hitro vnaprej določite in se dogovorite za okvirno število delegatov, ki bodo tvorili vašo temeljno delegacijo.

Taka delegacija bo obstajala predvsem kot metoda dela in ne bo smela zabrisati konkretne in specifične zadolžitve za delovanje posameznega delegata, pa tudi ne njegove konkretne odgovornosti sredini, ki ga je izbrala.

Najkasneje do 15. junija 1973 se boste morali v vaši samoupravni skupnosti med vodstvi družbeno-političnih organizacij in samoupravnimi organi dogovoriti za okvirno število področij interesov, za katere bi morali imeti posamezne delegate. Le tako boste lahko začeli z evidentiranjem ustreznega števila možnih kandidatov za delegatske funkcije. Prav uspešnost vašega dogovora o številu potrebnih delegatov in takojšnje evidentiranje možnih kandidatov bo tudi nam v pomoč za pravočasne kadrovske priprave in kasnejše dogovore z vami, za bodoče organe občinske, mestne, republiške in zvezne skupščine oziroma za čimbolj ustrezno sestavo kandidatov za delegatska mesta na teh ravneh.

Po naših predvidevanjih bo potrebno v naši občini evidentirati preko 1200 kandidatov za delegatska mesta v TOZD in KS. Dosedaj smo pa prejeli samo s področja krajevnih skupnosti komaj 250 evidentiranih kandidatov.

Nova ustava bo prav kmalu v javni razpravi, nekoliko kasneje volilni zakon. Do sprejema obeh pomembnih dokumentov za priprave na naslednje volitve je še pol leta. Naloga Socialistične zveze delovnega ljudstva pa so temeljite in pravočasne kadrovske priprave. Zato vas pozivamo k sodelovanju in predlagamo, da čimprej dvignete ustrezno število popisnic za evidentiranje in se za vse dodatne informacije, ki jih potrebujete ob tem pozivu obračate na tel. št. 20-728, občinska konferenca SZDL Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 7.

Tovariški pozdrav!

Predsednik
VILI BELIČ, I. r.

Poletje bo vroče

30. maja se je spet sestal izvršni odbor občinske konference SZDL pod predsedstvom Vilija Beliča. Udeleženci so se najprej dogovorili, kako bodo organizirali javno razpravo o tezah o prihodnji organiziranosti SZDL. Ta razprava se bo povezovala z drugimi javnimi obravnavami ustavnih sprememb in njihovih posledic, tako da letošnje poletje ne bo prineslo bistvenega zatišja v družbenopolitičnem življenju. V teku so tudi kadrovske priprave na volitve. Čeprav smo po obsegu teh priprav med ljubljanskimi občini na drugem mestu, gre v celem le za zaostajanje, kar še posebej velja za delovne organizacije. Izvršni odbor je v nadaljevanju obravnaval še poročilo o delovanju občinskega zavoda za socialno varstvo in je kritično obravnaval tudi stanje v domu ostarelih na Bokalcah.

SaS

Občinska sindikalna organizacija

V maju so bile zaključene kadrovske priprave za ustanovitev občinske sindikalne organizacije. Izvršni odbor je v nadaljevanju obravnaval še poročilo o delovanju občinskega zavoda za socialno varstvo in je kritično obravnaval tudi stanje v domu ostarelih na Bokalcah.

SaS

DOBROVA JE PRAZNOVALA

Bo res v Ključu spominski partizanski dom?

Vaščani Brezij in krajevna skupnost Dobrova nas tudi tokrat niso razočarali. Proslava krajevnega praznika, ki so jo Brezijani pripravili tudi junakim borcev Dolomitskega odreda, ni bila ena tistih, ki jih ustvarjajo ljudje z občutkom ne ljube dolžnosti, ki jo je treba izvršiti zaradi videza in časti vaščanov. Ljudje iz vasi pod Ključem se zavedajo, da so bili v zadnji vojni njihovih gozdovi velikega pomena za vseslovensko stvar. Tod so vodili terenci in aktivisti novince in jih pošiljali v druge partizanske enote, dokler niso osnovali svoj lastni, Dolomitski odred.

Sosednje občine se tega dobro zavedajo, zato ima ta odred svoj domi-

Dijak aranžerske šole Branko Simčič je prinesel v uredništvo Naše komune svojo sliko ilegalne tiskarne „Podmornica“. Žal nam je, da tega uspelega likovnega dela, ki kaže na nedvomno nadarjenost njegovega mladega avtorja, ne moremo natisniti v barvah. Slikarju pa želimo pri njegovem delu še veliko uspeha!

SZDL za nadaljnjo socializacijo in samoupravnost

V javni razpravi so teze za prihodnjo organiziranost Socialistične zveze. Te zajemajo tako dosedanja načela in izkušnje kot tudi spremembe, ki jih prinaša nova ustava. SZDL je tako definirana kot zveza vseh delovnih ljudi in občanov in vseh organiziranih socialističnih sil, na ta način pa pomeni skupnost vseh oblik in vsebin političnega delovanja in združevanja za usklajanje, usmerjanje in uresničevanje interesov ter samoupravnih in političnih pravic delovnih ljudi in občanov ne glede na njihov družbeni položaj ter nazorske, verske in druge razlike.

Socialistična zveza uresničuje kot svoje temeljno načelo, da naj le delo in njegovi rezultati določajo družbeni položaj človeka. V borbi za nadaljnjo demokratizacijo skrbi zlasti za funkcioniranje in krepitev delegatskega sistema. Zato se v njej formira in realizira kadrovska politika, utrjuje samoupravnost, družbeno omogoča in kontrolira obveščnost, tu ima svojo bazo splošni ljudski odpor.

V razne organe in oblike dela SZDL volijo občani po teritorialnem načelu, delovni ljudje pa po delovnem načelu. Izvoljene konference so lahko stalne ali problemske, zadolžitve slednjih je osredotočena na razrešitev neke določene problematike. Temeljna oblika delovanja in združevanja ljudi v SZDL so krajevne organizacije SZDL. Na nivoju občine delujejo občinske konference, ki se delovno povezujejo v medobčinskem sodelovanju, na nivoju republike pa v republiški organizaciji SZDL. Organizacije jugoslovanskih republik in pokrajin se povezujejo v zvezni konferenci.

Socialistična zveza zagotavlja pri delu sredstev javnega obveščanja družbeni vpliv, hkrati pa spodbuja samostojno ustvarjalnost delavcev v sredstvih obveščanja. Posebno pomembno vlogo ima SZDL pri volitvah, ko je nosilec vsega postopka od kadrovanja preko kandidiranja do volitev. Delovni ljudje in občani uresničujejo svoje zadevne pravice v kandidacijskih konferencah, ko neposredno ali prek svojih delegatov razpravljajo o usmeritvah in merilih ter predlagajo kandidate. V obdobju med volitvami SZDL spremlja delo delegacij in delegatov ter nosilec javnih družbenih funkcij in oblikuje o njihovem delu svoja mnenja in ocene.

Priznanje KS Dobrova

5. maja zvečer, pred praznovanjem krajevnega praznika, je bila v gasilskem domu v Brezjah slavnostna seja vseh družbeno-političnih organizacij skupnosti. Zvone Tušek, predsednik skupnosti je v svojem govoru nanizal uspehe in naloge, ki jih izvršuje skupnost.

Prebral je tudi posebno priznanje, ki ga je dobila KS Dobrova iz Beograda in ga je izdala Zveza konference mest Jugoslavije za posebno uspešno delo te skupnosti in spodbudo ljudem, ki žive na tem območju.

Na seji so izročili tudi posebne knjižne nagrade predstavnikom organizacij, ki so se v letu 1972 posebno izkazali pri delu za socialistični napredek.

KM

Kako velika bo Ljubljana?

Zbrali so se strokovnjaki in so ugotovili, da je treba zaustaviti nezadržano rast slovenskega glavnega mesta. Rekli so, da bo sicer ogroženo podeželje in da bo nadaljnje širjenje Ljubljane oviralo enakomerniji razvoj drugih slovenskih mest. Da bi povečanje ne smelo prekoračiti dveh procentov letno!

Tako so rekli strokovnjaki in njihove besede se zde premissljene in tehtne. Toda - ? ! Ljubljana naj bi posledje ne le ne sprejemala priliva od drugod, ampak naj ne bi obdržala niti svojega naravnega prirastka!

Kako umetno zadržati naravni razvoj nekega mesta? - S premajhnim številom novih delovnih mest? S stanovanjsko stisko? Z nemogočimi prometnimi in drugimi komunalnimi razmerami? S hrupom, slabim zrakom in nasploh nezdravim okoljem? - Vse to že imamo v Ljubljani, namenili pa smo se stvari izboljšati, imamo najboljše namene, čeprav nas razvoj prehiteva. To, kar planiramo danes, že danes ne zado- stuje. Realizacija pa zaostaja za plani (npr. gradnja iz samopriskevka). Ali morda to spoznanje botruje zaključku - po zavrti rasti? Če je tako, ali ne gre za pretirano skepsu strokovnjakov nad sposobnostmi naše (zmerom bolj samoupravne) družbe, da se spoprime s problemi in jih reši na bolj učinkovit način? Zamrznitev nekega razvoja, če je v primeru Ljubljane sploh možna, se zdi predvsem izraz nemoči. Ali pa nemoč lahko zadrži moč rasti? Ali je takšna smotrnost še smotrna in strokovnost strokovna?

SANDI SITAR

ZA REPUBLIŠKE ZVEZNE ORGANE ZK

Evidentiranih prek 40 kandidatov

Evidentiranje možnih kandidatov za razne organe Zveze komunistov je stalna naloga organizacij Zveze komunistov. V naši občinski organizaciji Zveze komunistov je bil maja zaključen prvi del evidentiranja, in sicer evidentiranja možnih kandidatov za republiške in zvezne organe Zveze komunistov. Organizacije ZKS so za te organe evidentirale preko 40 aktivnih komunistov oziroma družbeno-političnih delavcev. Od tega je nekaj manj od polovice evidentiranih kandidatov iz vrst neposrednih proizvajalcev.

Za jesensko obdobje pa se morajo vse organizacije Zveze komunistov pripraviti za evidentiranje kandidatov za nove organe občinske organizacije Zveze komunistov. Več organizacij ZK je tudi to opravilo v teh mesecih, saj je tudi že za te organe evidentiranih okrog 50 kandidatov.

M. Z.

9. junij - letošnji dan Rečanov v Ljubljani

Pričakujemo prisrčen sprejem delegacij samoupravnih skupnosti z Reke, ki pridejo na obisk tudi v našo občino.

Delovne razgovore in prijateljska srečanja z reškimi delegacijami bodo pripravile naslednje krajevne skupnosti: Krim-Rudnik, „Milan Česnik“, Notranje Gorice - Plešivica, Podpeč - Presejer in Rožna dolina.

Predstavniki delovnih skupnosti iz Komunalnega podjetja Vič in študentskih domov pa bodo sprejeli delegacije delovnih skupnosti sorodnih dejavnosti z Reke.

Podrobnejše zapise o uspešnosti obiska iz bratske Reke boste lahko prebrali v dnevnem časopisu, kot tudi v naslednji številki našega glasila.

B. L.

OTOZUJEMO! Tako je padel mogočen barjanski hrast, ki je bil bistveno napoti lagodnosti in ozkim interesom ali pa predvsem zaradi nestojnosti tistega, ki ga je takole zarezal z motorno žago, zaradi česar se je drevo posušilo. Gre za hrast pred Velox obratom Hoje. Postop do obrata je po prvotnem načrtu hrast obšel. Nato so sprejeli spremembo načrta. Realizacijo tega načrta pa je omogočil ANDALIZEM neznanega (?!) storilca. Je k temu še potreben komentar?

SaS

IZ JAVNE RAZPRAVE O TEZAH »O IDEJNOPOLITIČNIH VPRAŠANJH RAZVOJA VISOKEGA ŠOLSTVA V SAMOUPRAVNI SOCIALISTIČNI DRUŽBI«

Ni vprašanje ali zmoremo, temveč ali hočemo!

Konec maja je bila v Zvezi komunistov v Sloveniji zaključena razprava o težah „o idejnopolitičnih vprašanjih razvoja visokega šolstva v samoupravni socialistični družbi“. V naši občini je v sodelovanju s komitejem občinske konference ZKS pripravila in vodila javno razpravo o teh težah komisija za idejna vprašanja v vzgoji in izobraževanju občinskega aktivna prosvetnih delavcev komunistov. V razpravo so se vključile prek svojih delegatov vse organizacije ZK v vzgojnoizobraževalnih enotah, v gospodarskih delovnih organizacijah ter v institutih in družbenih službah.

Vsebinsko težo so vsi razpravljavci naše občinske organizacije zveze komunistov dobro ocenili. Ni pa slučaj, da se je pojavljalo v razpravi kot eno osrednjih vprašanj, ali obstajajo pogoji za njih dosledno uresničevanje v praksi. V analiziranju sedanjih razmer na visokoškolskih institucijah so namreč ugotavljali, da bi na osnovi različnih dokumentov in ukrepov, sprejetih v preteklih letih, moralo biti na področju visokega šolstva že marsikaj spremenjenega, a so razmere na univerzi še v marsičem enake tistim v prvih povojnih letih. Torej je dvom, da se bo vsebina omejenih tež uresničevala, upravičen. Vendar so menili, da materialni pogoji za uresničevanje vsebine tež

obstajajo, vprašanje je le, če jih bomo hoteli uresničevati. Tu so podvomili v pripravljenost s strani kadrov na univerzi ter izrekli kritiko na račun dosedanje kadrovske politike na področju visokega šolstva.

Kot naslednje je bilo v razpravi močno poudarjeno, da na visokoškolskih institucijah ne bo moč izpeljati vseh sprememb, če ne bomo istočasno spreminjali tudi razmer v srednjem in osnovnem šolstvu. Predvsem v zvezi z vprašanjem usmerjanja v različne poklice oziroma z osipom na visokih šolah ter s povpraševanjem po kadrih, ki jih vzgajajo te institucije. V razpravi je bila poudarjena potreba po doslednosti pri omogočanju študija vsem nadarjenim dijakom iz delavskih in kmečkih družin. To pa bo mogoče doseči le s spremembami v sistemu stipendiranja. Predlagano je tudi bilo, da bi se bolj izenačili pogoji rednega in izrednega študija, da bi študentom, ki bi v rednem roku dokončali študij, priznavali nekatere bonitete iz rednega delovnega razmerja.

Drugi sklop vprašanj, ki je bil v razpravi močno prisoten, je bilo vprašanje samoupravnih odnosov v visokoškolskih institucijah. Samoupravljanje je doslej bolj obšlo življenje na univerzi, odločanje je bilo večinoma v rokah posameznih avtoritet.

Ena izmed pripomb oziroma predlogov javne razprave v naši občinski organizaciji je tudi, da bi morali biti kadri na področju visokega šolstva od „prakse priznani“, z drugimi besedami, da ne bi smeli poznati univerzitetnih profesorjev, ki ne preverjajo svojega znanja v proizvodnji.

Marija Zagar

V teku so orientacijsko taktični pohodi rezervnih vojaških starešin. Letos se beležijo tudi kot izpiti. Tale posnetek iz njihove aktivnosti nam je prinesel z Iga naš fotoreporter F. Modic

ZM poročila

Občinska konferenca Zveze mladine je iz zastavljene okvirnega programa delovanja, kot vsak mesec, sprejela tudi akcijski program za mesec mladosti. Majski program je bil v celoti realiziran, akcije pa so bile predvsem množičnega značaja.

Na dan občinskega praznika in ustanovitve OF - 27. aprila - smo pripravili proslavo za vso ljubljansko mladino pri bivši ilegalni tiskarni Podmornica s kulturnim programom in zasiditvijo prve lipe na bodoči trasi Aleje spominov in tovarštva. S tega zborovanja smo ljubljanski mladinci poslali tudi pozdravno pismo tov. Titu, obenem pa smo postavili odlično zahtevo, da se omogoči čimprej realizacija projekta ASI.

Po udeležbi na proslavi v Črni vasi je Mladinska pohodna enota, ki je nosila ime II. SNOUB „Ljubo Serčer“, krenila na pohod po poteh partizanskih zmag in obeležij od Ljubljane do Metlike. MPE je štela 28 mladincev, 2 predstavnika ZRVS, 2 predstavnika IJUV in novinarja Radia Ljubljana.

Organizirali smo srečanje udeležencev pohoda in borcev Serčerjeve brigade na Turjaku. Kulturni program so pripravili turjaški mladinci. Ob tej priložnosti smo podelili tudi priznanja pohodnikom in zahvale za moralno in finančno pomoč družbenopolitičnim organizacijam pri organizaciji pohoda.

Izdali smo novo številko občinskega mladinskega glasila „Rdeči kaktus“ in informativno „Podmornica“ o proslavi in vtisih s pohoda.

Organizirali smo predavanje po osnovnih šolah pred sprejemom v mladinsko organizacijo in se ude-

ležili dveh sprejemov: OŠ Vič v Polhovem Gradcu in OŠ Bičevje na šoli.

OŠ Brezovica pripravlja pohod svoje pohodne enote, kjer bomo skupno z organizacijo ZRVS pomagali pri izvedbi pohoda.

Za srednje šole smo pripravili predavanje o uresničevanju sklepov III. konference ZKJ in se dogovorili tudi o akciji za urejanje razmer Mladinskega aktivna na Poklicni kovinarski šoli.

Ustanovljena sta dva nova mladinska aktivna (na terenu v Tomišlju in v delovni organizaciji Angora).

Komisiji za SLO je uspelo urediti mentorstvo pohodnim enotam na šolah.

Zamenjali smo vodstvo pri Komisiji za družbeno-ekonomske odnose.

Udeležili smo se proslav ob dnevu mladosti v Križankah, kasarni Maršala Tita, 4. julij in v Bazi 20.

V pripravah je zaključna prireditel Vičade, v okviru katere tekmujejo vsi mladinski aktivni šol, delovnih organizacij in terena, ki bo v liskem Vintgarju (dva dni).

Seje komisij in predsedstva so potekale po začrtanih rokih s temo priprave na programsko konferenco v jeseni.

VESNA ŠTRAJN

Za borce - sprejeto

Občinska skupščina je na svoji zadnji seji soglasno sprejela poročilo o delu komisije za vprašanja in izjemno upokojevanje borcev NOV, odlok o pogojih in merilih za podeljevanje varstvenega dodatka kmetom borcem in odlok o prenehanju veljavnosti odloka o družbeni skrbi za udeležence NOV in njihove družinske člane, kot tudi predlog spremembe pravilnika o merilih za določanje obsega in višine posamezne oblike družbene pomoči namenjene borcem in njihovim družinskim članom.

J. D.

Borčevski oddih

Občinski odbor ZKB se pravkar loteva težkega dela okoli uskladišča in valorizacije priznavalnin za tekoče leto. Obenem si prizadeva, da bi bilo letos čim več borcev deležnih potrebnega poletnega oddiha in skušajo pri tem uskladišče potrebe in želje z možnostmi. Razveseljivo je, da so kapacitete počitniškega doma borcev v Banjolah pri Puli povečane za 30 ležišč, vendar pa se to deli na vse občine, ki so to povečanje finančno omogočile. Na novo je borcem na razpolago tudi nekaj mest za klimatsko zdravljenje v naravnem zdravilišču „Triglav“ v Mojstrani.

SaS

Zopet napredek pri škofjeloških pevcih

DPD Škofljica je priredilo v nedeljo, dne 27. maja, samostojni koncert moškega in mešanega zbora.

Moški zbor, ki ima triletno tradicijo, je naštdural vrsto novih pesmi, večinoma slovenske in dalmatinske glasbene folklorne motivike ter črnsko duhovno pesem. V izvajanju, intonaciji, dinamiki in fraziranju je od lanskega leta vidno napredoval.

Mešani zbor dela približno eno leto in je za ta čas študija segel že kar po zahtevnih skladbah.

Oba zbora vodi poštvalni in temperamentni zborovodja, prof. Srdjan Ribarović.

CVETKO BUDKOVIČ

Fotografsko oko K. Hvastije je takole dokumentiralo trenutek iz razgibane aktivnosti občinske organizacije Rdečega križa.

DENARNA POMOČ SOCIALNO OGROŽENIM

STISKA POSAMEZNIH JE STVAR NAS VSEH

Vsi dosednji podatki o družbenih denarnih pomočeh, ki jih prejema socialno ogroženi občani, sicer kažejo, da smo v poprečju dosegli določeno izboljšanje na tem področju, da pa je stanje nekaterih občin ter položaj nekaterih kategorij prejemnikov socialne pomoči še vedno nevarno. Zato je dal v minulem letu izvršni svet pobudo za sklenitev družbenega dogovora o izhodiščnih politiki in financiranju družbenih denarnih pomoči. Ta dogovor ureja med drugim tudi obvezno republiko, da zagotovi iz svojega proračuna vsako leto namenska sredstva tistim občinam, ki z lastnimi sredstvi ne bi mogle izpolniti svojih obveznosti iz tega družbenega dogovora. V minulem letu republika dodelila v te namene 32 občinam 8.000.000 din s pogojem, da naj bi tisti prejemniki družbenih denarnih pomoči, ki jim je pomoč edini vir preživetja, prejeli pomoč vsaj v polovici varstvene pokojnine.

Leta 1972 je v Sloveniji prejelo stalno družbeno denarno pomoč 11.164 prejemnikov, v naši občini 271 v poprečju 215,00 dinarjev. Poprečna stalna družbeno denarna pomoč je znašala v republiki v minulem letu 248,13 din, kar je precej več kot v letu 1971 (povečanje za 32%). Ta primerjava kaže, da je stanje glede tega v naši občini še kar zadovoljivo, če upoštevamo, da so poprečja v nekaterih občinah še zelo nizka (n.p. Metlika 69,50, Gornja Radgona 95 din, Črnomelj 120 din itd.).

Med prejemniki stalnih družbenih pomoči predstavljajo posebno kategorijo socialno ogroženi kmetje. Vendar podatki kažejo, da takih primerov pravzaprav ni veliko. V naši občini npr. so trije kmetje, ki prejema družbeno denarno pomoč, ker so pristali na zemljiško knjiženje in 13 kmetov prejema to pomoč brez tega pogoja. V tem primeru gre predvsem za male kmete, ki imajo zelo malo zemlje in zato občina ne vztraja na knjiženju.

Število prejemnikov, ki jim družbeno denarno pomoč vir preživetja, znaša v okviru republike 3700, kar pomeni, da se je to število od leta 1969 bistveno znižalo. Podatkih je bilo teh prejemnikov 1969 5427.) Ker so bile družbene denarne pomoči zelo nizke, zaradi česar ne morejo zagotavljati dostojnega preživetja osebi, je bil sklenjen v republiki poseben družbeni dogovor.

Na podlagi tega je bilo leta 1972 dogovorjeno, naj bi znašala pomoč ki je edini vir preživetja, 340 dinarjev mesečno. Za našo občino ugotavljamo, da je 76 prejemnikov takšne pomoči in da leta 1972 poprečju 340 dinarjev, 39 prejemnikov prejema pomoč v višini 251,300 dinarjev, 28 v višini od 300 do 340 dinarjev in 9 prejemnikov v višini od 340 dinarjev na mesec. Lahko torej z zadovoljstvom ugotovimo, da skupščina občine Vič-Rudnik sledno izpolnjuje svoje obveznosti družbenega dogovora. V nekaterih občinah so te pomoči mnogo manj, kot to določa družbeni dogovor (poprečja znašajo celo pod 200 dinarjev na mesec) in celo nižja, predvideva odlok izvršnega sveta razdelitvi namenskih dopolnilnih sredstev. Ta ugotovitev terja, da treba najti način, da se zagotovi vaje družbenega dogovora ter se izboljša ne le poprečno stanje, marveč tudi omogoči dostojno življenje vsakemu posamezniku, nima sredstev in ni sposoben skrbeti za svoje preživetje. Možno je sredstva za pomoč osebam, jim pomeni družbeno denarno pomoč edini vir preživetja, zagotoviti v celoti republika v svojem proračunu, oziroma naj bi bila sredstva zagotovljena v nekem centralnem skladu. Toliko samo v mislek pristojnim organom.

Omenjeni družbeni dogovor obuje tudi posebno določilo, da invalidom in kronično hudo bolnim osebam, ki nimajo sredstev za preživetje in potrebujejo tujo pomoč, daje denarna pomoč v višini najmanj 75% od dohodka za pomoč in nego, ki se priznava invalidnim in kronično hudo bolnim osebam. Po podatkih je v naši občini 3240 takih oseb, vendar prejema vsi pomoči. Mnogo občinamreč smatra, da tega določila bodo mogle uresničiti, ker po njihovem mnenju sodi večina prejemnikov družbene denarne pomoči v kategorijo. Tako povečana pomoč pa bi zahtevala precej novih sredstev, ki jih občine v proračunih ne morejo zagotoviti, republika pa svojih dopolnilnih sredstev tudi ne upoštevala posebej teh oseb. Podatki za minulo leto kažejo, da določilo družbenega dogovora, da v nekaj občinah, neuresničeno. Z izpolnjevanjem tega dela družbenega dogovora torej ne moremo zadovoljniti. Prav zato bi bilo eno od namenov, da bi republika v namenskih dopolnilnih sredstvih zagotovila občinam tudi pomoč sredstva za to kategorijo prejemnikov.

V ilustracijo naj navedemo, da naši občini prejema 13 invalidov posebno družbeno denarno pomoč, ki znaša v poprečju na mesec 300,00 din. Čeprav verjetno ni tem številu zajeti vsi, ki bi jim padala ta pomoč, pa vendar kažejo vedeni podatek kot tudi vsi zgoraj navedeni veliko skrb, ki jo izražajo naša občinska skupščina reševanju socialnih vprašanj in to kljub omejenim proračunskim sredstvom.

STAVO K...

Gorske kmetije so nepogrešljive za SLO

Koordinacijski odbor za SLO pri Obk SZDL Vič-Rudnik je razpravljal o izvajanju zaključkov seminarja o SLO v krajevni skupnosti, ki je bil lani v Polhovem Gradcu. Obravnavali so kratka poročila predstavnikov KS in štabov za SLO in poslušali dva strokovna referata o SLO v krajevni skupnosti, ki sta jih pripravila polkovnik Ivan Bajt in podpolkovnik Marko Mrak, člana koordinacijskega odbora za SLO mestne konference SZDL Ljubljana. Udeleženci posveta so si ogledali tudi film „Mirna II.“, ki kaže delovanje krajevne skupnosti v primeru sovražniškega napada.

Udeleženci posvetovanja so v razpravi omenili, da se nekatere naloge občanov v SLO držijo v preveliki tajnosti, tudi kadar ta ni potrebna. Sprožili so vprašanje prostorov, kjer naj bi se shajali odbori SLO, saj takih prostorov nimajo, kljub njihovemu nadvse pomembnemu delu in vlogi v krajevni skupnosti, kot enemu temeljev našega odpora v primeru sovražne agresije. Menili so tudi, da trpe poleg pomanjkanja

prostorov za shajanje, ti odbori včasih tudi finančne težave. Udeleženci posveta so se strinjali, da je treba na tem področju delati kontinuirano in ne kampanjsko, kot se je to včasih dogajalo v nekaterih krajevni skupnostih, pa tudi na širši ravni.

Posvetovanje je odprlo tudi važno vprašanje o preskrbi in so s tem opozorili, da je treba kmetijstvu posvečati več pozornosti. Posebno pozornost zasluži gorske kmetije, ki so zelo pomembne pri SLO. Treba bi bilo ohraniti čim več teh gorskih kmetij, saj se je njihova vloga pokazala v NOB kot zelo pomembna. Gospodarjenje na teh kmetijah bi bilo treba olajšati, po potrebi tudi z davčnimi olajšavami.

M. D.

SE ENKRÁT »KDO BO PLAČAL«? Zakaj tako?

Zelo sem bil presenečen, ko sem prebral članek v 7. številki Naše komune, ki v manjši objavi sporoča, ali so se ravnatelji odločili prav?

Kot bivši interniranec iz italijanskega taborišča Gonars in Renicci, iz nemškega taborišča Flossenbürg, Stalag pri Nuemburgu in Buchenwaldu, se tudi sprašujem, ali naše trpljenje v taboriščih ni vredno pozornosti. Mauthausen, eno najokrutnejših taborišč in njena podružnica v Podlubelju, kjer so trpeli in umirali naši tovariši, bi bila pa res vredna ogleda in pojasnila naši mladini, kaj je delal nemški nacizem. Poznano nam je, da nedaleč od tega taborišča, v Avstriji, še živi nacizem in steguje roke po naši slovenski zemlji. Lepo bi bilo, da bi se mladini to pokazalo in pojasnilo.

Postavlja se mi vprašanje, ali smo bivši interniranci trpeli zastonj, ali smo res v nekaterih ljudeh še vedno samo številke (efling numara 32435), kakor so nas imenovali in klicali italijanski in nemški fašisti in nacisti v taborišču. Zakaj tako?

Zakaj bi morali mi, ki smo trpeli v taboriščih, še plačevati, da bi si ogledali taborišča in mučilnice v njih. Mi, bivši interniranci, če obiščemo taborišča in mučilnice v njih in če se snidemo na tovariško srečanje, plačamo sami, ne more pa se od nas zahtevati, da bi financirali tistim, ki sedaj uživajo svobodo iz naše borbe, trpljenja in krvi. Kdo plača, če si ogledajo muzeje, živalske vrtove, naravne lepote naše domovine in če odidejo na zasluženi oddih na morje?

Zastavi se mi vprašanje, če gre za ogled zgodovine iz NOB, plačaj organizacija ZKB NOV? Kako se poučuje zgodovina NOB brez dokaznega materiala, ki se ga lahko pokaže šolski mladini.

K temu še zelo zanimiv primer. Pred več meseci sem s tovariši pozvedoval za točne podatke imena

OBČINSKA KONFERENCA SZDL LJUBLJANA VIČ-RUDNIK
Trg MDB 7
tel. 20-728

RAZPISUJE

naslednja prosta delovna mesta:

1. Odgovorni urednik glasila Obk SZDL „Naša komuna“
  2. Strokovni sodelavec
  3. Vodja pisarne
- (za določen čas - od 1. julija do 31. decembra 1973)

Pogoji so naslednji:

- Ad. 1. Splošni pogoji in visoka izobrazba ustrezne smeri.
- Ad. 2. Visoka ali višja strokovna izobrazba.
- Ad. 3. Srednja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja in stenografije.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. OD po samoupravnem sporazumu. Nastop možen takoj. Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev.

Okolica naših šol je zanemarjena

Ze nekaj let zelo veliko pišemo o našem okolju, v katerem delamo in živimo. Letos so se tudi naše šole odzvale pozivu za čiščenje ulic, dvorišč, bregov, gozdov in zelenice. Vsa čast in hvala vsem zavodom, šolam, ustanovam, gospodarskim organizacijam, hišnim svetom itd., ki so žrtvovali čas za čiščenje Ljubljane še pred začetkom turistične sezone. Vse kaže, da so prebivalci Ljubljane resno vzeli na znanje poziv, da je prav od njih samih odvisno, ali bo Ljubljana zopet bela in čista, kakor je bila še pred leti. Ali pa smo z doseženimi uspehi zadovoljni? Ali smo začeli vsi od kraja posnemati našega kmeta, ki prav vsako soboto v letu očisti in pomete tako hišo, pa tudi vso okolico vseh gospodarskih poslopij, predvsem pa hišno dvorišče, vse navlake, smeti in odpadkov. Vzdržujejo in snažijo pa tudi vaško pot ali stezo vzdolž svoje posesti. Ali bomo začeli tudi v Ljubljani vsaj enkrat na teden pometati naša dvorišča, naše ulice ali vsaj naše hodnike za pešce? Ker občine in mesto nimajo dovolj sredstev za potrebno snago v mestu, potem poskrbimo sami, vsak ob svoji hiši, šoli, ustanovi, bloku, podjetju itd., da bomo imeli čisto in snažno našo okolico, ki je vendar podaljšek našega stanovanja, našega gostilja. Ali nismo zadovoljni in veseli, ko nam posamezne trgovine, gostilne itd., vsak dan - kot nekoč - pometajo hodnike za pešce in to nekateri še večkrat dnevno? Ali ne bi bilo pravilno, da bi to lepo navado prenesli ter izvajali širom cele Ljubljane in tudi v predmestjih.

Ob obravnavanju tega vprašanja pa ne morem mimo tega, da ne bi grajal trenutni zunanji videz naših šol, ki bi morale biti že zaradi pedagoškega dela z našo mladino vzor vsem drugim hišam, ustanovam ali tovamam. Okolica naših šol naj bi bila trajno vzdrževana, zelena površina z zelenimi igrišči, nasadi, drevesi, živimi ograjami itd. Avtomobili pa res ne spadajo na šolska dvorišča! Šolsko dvorišče naj bi bilo najčistejši in najbolj urejeni del okolice naših šol. Kjerkoli postopoma drugače, delamo napačno.

Ako pogledamo okolico naših novih šol v Trnovem, na Rakovniku ali pa na Vrhovcih in celo na Bičevju, potem se nam nudi zelo slaba slika. Pri vseh šolah izgleda tako, kakor da šole sploh nimajo gospodarja, nimajo onega ali onih, ki naj bi skrbeli za zelenice, igrišča, žive meje, da bi se ob letošnjem pozivu posadilo kakšno drevo, grmiček, travico itd. Ali nismo bili vsi pozvani, da tudi prostovoljno kaj izvršimo, da ne bremenimo samo občinskih proračunov. Prepričan sem, da bi se pri sedanjih sredstvih in z nekoliko več dobre volje že letos raslo v okolici naštetih šol že kakšno drevo, zelenica ali pa vsaj najskromnejša živa meja. Trdim, da spada tudi to pod vzgojo naše mladine, saj bo le-ta v nekaj letih od nas prevzela v oskrbo celo mesto. Tudi tega se mora naučiti v šoli. Ako bo šlo v redu, potem bo tudi njen dom in njena okolica, vse skupaj je pa naše mesto, naša Ljubljana.

CIRIL STANIČ

Iz samoprispjevka v Ljubljani

V eni prejšnjih številkih našega glasila smo vas seznanili s potekom izgradnje vzgojnovarstvenih in šolskih objektov iz programa financiranega s samoprispjevkom občanov naše občine. Kakšno je stanje v ostalih ljubljanskih občinah in kako omenjena izgradnja poteka v našem mestu in katere so težave, s katerimi se upravni odbor sklada srečuje, o tem vas bomo skušali seznaniti v tem prispevku.

Naj za uvod ponovimo sklepe mestnega sindikalnega sveta in mestne konference SZDL, ki odločno poudarjata, da se obseg in število šol ter vrtcev, financiranih iz samoprispjevka, spričo nastalih težav nikakor ne sme zmanjšati. Razlike med morebitno vsoto in dejanskimi investicijskimi stroški so dolžne pokrivati občinske skupščine. Upravni odbor sklada se sooča s težavami zaradi oklevanja s finančnim načrtom za letošnje leto, pa tudi sredstva pri tekočajo z zamudo. Tako naj bi ustanoviteljice sklada (Ljubljanske občine) zagotovile od predvidene vsote 20,4% vseh sredstev za letošnje leto, vendar v sprejetih proračunih za letošnje leto niso zagotovile celotnih sredstev. Pri tem izkazuje največjo nepokrito razliko občina Bežigrad in Moste-Polje, za polovico manjši razliki pa Šiška in Vič-Rudnik; se pravi, da je edinole občina Center predvidela popolno kritje.

Kot dodatna težava pa se je pojavila tudi obvezna obveza izgradnje zaklonišč, kar bo znatno podražilo gradnjo. Tako naj bi se letošnji program podražil za približno osem procentov.

Naj pogledamo še stanje na objektih iz samoprispjevka:

Iz programa za leto 1972: Osnovne šole: Dol - dela potekajo po časovnem planu, zaključek predviden za konec leta 1973; Zalog - dela so začeli v tem mesecu, čeprav terminsko zaostajajo za 120 dni, upajo na zaključek del marca 1974; Valentin Vodnik - telovadnica, dela po časovnem planu, zaključek julija 1973; Dobrova - trenutno zbiranje ponudb izvajalcev; Brezovica - po časovnem planu, zaključek predvidoma novembra letos.

Vzgojnovarstveni zavodi: Soseska BS VII (Bežigrad) - zaključek novembra letos; Šentjakob - dela hitreje od časovnega plana, zaključek julij letos; Ane Zihel - časovno zastojanje, sporna lokacija, sedaj porušili star vrtec, zbirajo ponudbe za oddajo del; Veveče - objekt v uporabi od februarja letos; Zadvor - po časovnem planu, zaključek septembra letos; Brod - oba objekta zgrajena 80%, zaključek junija letos; Skofljica - gradbena dela končana, odprto vprašanje priključitve objekta na električno omrežje, zaključek julija letos;

In letošnji program: Osnovne šole: Za šolo v Črto-mirovi in na Brodu je v izdelavi idejni projekt, za šolo v Novem Polju je projekt naročen, za šolo v Preski je

Viška industrijska cona se vse bolj seli z načrtom na barjanska tla. Te dni so v teku tudi zaključna dela pred novimi proizvodnimi prostori Tovarne vijakov.

J. D.

KOMUNALNI SKLAD ZA DRUŽBENO IN INDIVIDUALNO GRADNJO

Letos realnejši načrti

Viški komunalni sklad je v lanskem letu zabeležil 77-odstotno realizacijo izvršenih del. Plan, ki je bil postavljen za leto 1972, tako so celoti ni bil dosežen. Vzrok temu so bile nedvomno neizvršene oddaje zemljišč nekaterim večjim investitorjem kot npr. Črveni zastavi, Plavi laguni, itd. Čemur so botrovala objektivne težave le-teh. Plačana realizacija pa spričo težav finančnega značaja samih investitorjev (podaljševanje rokov plačil in podobno) prikazuje še nižji odstotek - 52%.

Tega so se na skladu pri letošnjem načrtovanju tudi zavedali. Vendar pa je prav zaradi zakasnele stanovanjske izgradnje kot tudi gospodarske situacije, ki bremeni mnoge investitorje, pravzaprav težko poskusi neke realne planske postavke. Delo sklada se bo letos usmerilo predvsem v oddajanje zemljišč za industrijske in obrtne namene. Industrijska cona, ki se razteza za Tovilom, je zaključena, letos pa naj bi usmerili industrijsko gradnjo predvsem v kareje ob Cesti na Brdo in ob Dolenjski cesti. Industrijsko cono na mestu današnjih Opekarn (le-te bodo svoj obrat ob Cesti na Brdo spričo pomanjkanja surovin opustile) bodo skušali oddati Iliriji (tovarna bo povečala svoje zmogljivosti), v teku pa so tudi pogovori za oddajo zemljišča Pletenini.

Industrijska cona na tem območju občine je prav zaradi izgradnje

stanovanjske soseske Kozarje v tej dekadi še posebno zanimiva, saj bi bilo delovni sili omogočeno v neposredni bližini močno stanovanjsko zaledje z vsemi spremljajočimi vzgojnimi, šolskimi in preskrbovalnimi objekti. Tu pa velja omeniti tudi ne prevelike stroške izgradnje industrijskih objektov po racionalno postavljenih projektih.

Seveda bi se omenjena industrijska cona v perspektivi širila na dodatna zazidljiva območja. Podobno kot za Brdo pa tudi odpiranje industrijsko-obrtne cone ob Dolenjski cesti nudi prav zaradi neposredne bližine mestnega centra precejšnje ugodnosti.

Naj še omenimo, kakšni so načrti sklada na področju stanovanjske izgradnje v letošnjem letu. Prav letos nameravajo še posebej pospešiti izgradnjo sosesk VS-4 (Bonifacija) in VS-3 (ob Tržaški cesti), katerih izvajalec je gradbeno podjetje Grosuplje.

Kaj pa individualna stanovanjska gradnja? Komunalni sklad je precej svojih prizadevanj usmeril tudi na to

področje. Tako je soseska individualnih hiš na Orlovi cesti praktično že zgrajena. Letos so uspešno oddali preko natečaja že 42 parcel v Bonifaciji, pred kratkim pa so razpisali že drugi natečaj, tako da računajo, da bodo tekom leta oddali skupno 80 gradbenih parcel individualnim graditeljem in sicer v glavnem v Bonifaciji in nekaj na Brdu.

J. D.

Naposled načelnik

Občinski odborniki so na zadnji skupščinski seji soglasno sprejeli predlog, da se imenuje Stojana Perčič, pravnik, za načelnika oddelka za gradbene in komunalne zadeve občine Ljubljana Vič-Rudnik.

Prav tako pa so se odborniki zahvalili tudi Vidi Štrumbelj, ki je bila vršilec dolžnosti načelnika, za vsa prizadevanja.

J. D.

Do kdaj bodo Kozarje še rezervat?

Vprašanje zazidave Kozarj je komunalno stanovanjski problem, ki tare ne le občane viške občine, temveč prebivalce mesta kot celote, saj so mnogi zainteresirani za gradnjo v tem predelu. Kozarje so namreč planirane kot prostor za stanovanjsko gradnjo, tako individualno kot blokovno. Predvidene so že vrsto let, vendar le predvidene. V zadnjem času, ko toliko govorimo o nujnih hitrih in ceninih gradnjah delavskih stanovanj, je zazidava Kozarj še mnogo bolj interesantna. Ob tem pa se odpira tudi nova dimenzija te zadeve, saj zazidava ni možna zaradi obširnih rezervatov za bodočo avto cesto oziroma ljubljansko južno obvoznico. Tako je ogromno zemljišče ki je Ljubljani nujno potrebno za stanovanjsko gradnjo, zaprto za tako gradnjo, ker se projektanti niso mogli pravočasno odločiti ne za varianto avto ceste, niti niso pravočasno izdelali ustreznih potrebnih načrtov oziroma idejnih projektov. V sedanji znani vsplošni stiski za stanovanj je tak rezervat, ki je rezervat že dolgo leta, nesprejemljiv s stališča stanovanjske politike, ki teži za hitro gradnjo večjega števila ceninih stanovanj. Zato bi bilo nujno, da bi se enkrat končno v Ljubljani le dogovorili, kje bo šla avto cesta in kje se lahko gradi in da bi interese lahko začeli z gradnjo. Kje je pravzaprav danes celotna zadeva, ko so Kozarje že nekaj let rezervat?

V Ljubljani menda ni dveh arhitektov, urbanistov ali sličnih projektantov, ki bi bila enakih misli, kje naj bi tekla nova avtocesta. Koliko variant je prvotno obstajalo v glavah projektantov, kdo ve, vemo pa, da je prišlo na beli dan 10 variant. Teh 10 inoči so sedaj zreducirali po obširnih razpravah na dve ali tri, ki jih bodo predložili komisiji za revizijo avto ceste pri mestni skupščini Ljubljane. Ta komisija bo ocenila, če so vse variante v skladu z željami in potrebami Ljubljane, seveda pa bo moral dati svoj pristanek tudi mednarodni sklad, ki bo kreditiral celotno zadevo. Za kaj se bodo odločili na komisiji, še ni znano, da bi imeli premalo podatkov za odločitev pa močno dvomimo, saj papir celotne študije znesle naložen v višino kar okoli 180 cm. Ko se bo komisija dokončno odločila, bo šla vsa zadeva v javno razgrnitev, kar naj bi bilo predvidoma septembra. Tedaj bo tudi odločeno, kakšen značaj bo imela ta cesta in njeni priključki, kje bo tekla cesta in sploh vse. Neuradno je slišati, da ima največ možnosti za uspeh varianta: cesta naj bi tekla od Vrhnike po bivši trasi vrhniške železnice, preko Brezovice, pri gostilni Gorjanc pa naj bi zavila na Koseze, Kleče ter za Šmajro goro in nato zavila proti

Gorenjski. Še pred odcepom za Gorenjsko naj bi se razdvojila, tako da bi en krak zavil pri Ježici proti Štajerski, in naj bi tekla južno od Domžal. Južna obvoznica pa naj bi se odcepila pred Ljubljano od te združene gorenjske in štajerske obvoznice, in se nadaljevala ob železniški progi, Cesti v Mestni log in nato zavila kot južna avtocesta proti Lavrici, kjer bi se pridružila na Iliriko. To je seveda grob opis najverjetnejše možnosti, saj se bo komisija morala odločiti, ali se bo cesta popolnoma približala Ljubljani in njenemu središču ali jo bo obšla od daleč in bodo do Ljubljane speljali le priključke. Gradnja tega bo zahtevala tudi obsežna rušenja in, kot je trenutno predvideno, bodo porušili postopoma v Ljubljani zaradi te ceste 200 hiš. Rušili seveda ne bodo le tisti, ki bodo direktno na trasi, temveč tudi že v 50-metrskem pasu okoli ceste, ki bo tekla po nasipu. Vsa zadeva pa je še vedno - kljub dolgotrajnim načrtovanjem - precej v zraku, saj v Ljubljani še ni nikogar, ki bi lahko zatrdil: tako bo! Pri celotni stvari niso rešena niti še osnovna vprašanja. Izvedene so bile sicer grobe geološke raziskave, vendar točno ni še nič znano, če bo moč graditi cesto na Barju na planiranih mestih in s kolikimi stroški, znano tudi ni, kaj je s talno vodo itd. Nerešenih je skratka še nekaj bistvenih vprašanj.

Ob vsem tem pa občani čakajo na zeleno luč za gradnjo. Cestni sklad je dobil nalogo, da določi rezervate, in to tudi kontrolirajo. Kljub temu pa se je pojavila v rezervatu že vrsta črnih gradenj. Sredi leta ali jeseni bodo izšle uredbe o rezervatih in tedaj bo znano, kje bo moč graditi in kje ne. Kdaj bodo potem začeli izdajati gradbena dovoljenja, pa ni znano. Potem bo prostora ogromno, saj je sedaj praktično ves predel ob Tržaški cesti od železnice in na drugo stran v širini kilometra rezervat za avto cesto, saj je vrsta variant in za vsako posebej je rezervat. V rezervatu je okoli 1500 hektarjev zemlje, kar je kar lepa številka. Razumemo, da je avto cesta vprašanje bistvenega pomena, kar potrjuje tudi višina investicije, ki bo okoli 400 milijard starih dinarjev, vendar bi ga kazalo ravno zato in zaradi stanovanjske gradnje reševati hitro, hitreje, kot so ga. Idejni projekti so sedaj gotovi, čeprav bi morali biti že zdavnaj prej. Projektanti so obljubili, da bodo vso zadevo načrtovali le eno leto. To se je zavleklo v leto in pol in potem se je še zavleklo in še zavleklo. Tako je nastalo sedanje stanje, ki ga moramo nujno čimprej spremeniti. Na potezi so torej spet, kot že ves čas, urbanisti in komisija pri mestni skupščini.

M. DIMITRIČ

OB NAČRTOVANJU ZAZIDAVE LJUBLJANE

Odborniki zahtevajo popolnitve

Pred časom je ljubljanski urbanistični zavod izdelal podrobno analizo o vrednotenju in razvrstitvi različnih zazidalnih površin na območju našega mesta. Kot so povedali sami predstavniki LUZ, je to analiza, če ne že prva tovrstna analiza pri nas. Le-ta služi kot predobravnavo o etapni izgradnji zazidalnih površin. Analiza pravzaprav določa in narekuje predmetno stanovanjsko izgradnjo.

Omenjeni predlog so obravnavali tudi viški odborniki, ki so to analizo pozdravili in izrazili željo, da se v bodoče še dopolnjevali v skladu s potrebami razvoja v našem mestu. Razpravljavci pa so opozorili na številne vrzeli in pomanjkljivosti. Tako naj bi k delu v bodoče pripeljali tudi zdravstvene delavce, saj se sedaj srečujejo s prečim problemom onesnaženja okolja, več pozornosti pa bo potrebno posvetiti tudi ostalim kriterijem, kot so klimatski pogoji, neposredna bližina delovnih mest (delovne organizacije

so v dilemah, kje graditi, ali v neposredni bližini delovnih organizacij ali tam, kjer je ceneje), pa tudi vprašanjem o organizirani individualni stanovanjski izgradnji, o soseskah, ki so v gradnji že več let, o socialni problematiki, ki se poraja ob rušenju hiš, in tako dalje.

Odborniki so soglasno sprejeli pripombe sveta za komunalne zadeve in urbanizem k omenjenemu predlogu, da se v najkrajšem času dokonča gradnja sosesk, ki so v gradnji že več let, da se uvrsti gradnja sosesk Murglje in Trnovo v prvo etapo (po kriterijih LUZ v prvi etapi stanovanjske izgradnje na Viču ne bi zgradili nobene soseske), v drugo etapo pa izgradnjo Kozarj.

Predlagali so, naj bi se pri mestni skupščini formiral organ, ki naj bi usklajeval pripombe vseh ljubljanskih občin na omenjeni predlog. Pri tem pa so opozorili na premissijeno in trezno razpravo v merilu mesta, saj so že številne izkušnje pokazale, kako draga je naglica.

JANJA DOMITROVIČ

NA V. SREČANJU PIONIRJEV PROMETNIKOV

Uspešni v slovenskem merilu

Pod pokroviteljstvom predsednika občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik inž. Slavka Korbarja je bilo 5. maja v naši občini organizirano V. republiško srečanje pionirjev prometnikov. Letos sta ga priredila občinska zveza za preventivno vzgojo v cestnem prometu in občinska Zveza prijateljev mladine.

Start in cilj tekmovalja mladih pionirjev prometnikov je bil na trgu Mladinskih delovnih brigad. Startalo je 92 ekip iz 25 slovenskih občin. Pionirke in pionirji so bili razvrščeni v tričlanske ekipe. Našo občino je zastopalo 18 ekip iz osnovnih šol Skofljica, Velike Lašče, Brezovica, Ig, Oskar Kovačič, Vrhovci, Dobrova, Bičevje, Trnovo in Vič.

Prve tri ekipe so poleg zlatega, srebrnega in bronastega odličja dobile še praktične nagrade. Tako je zmagovalna ekipa z mariborske osnovne šole Danilo Kobal dobila magnetno ploščo za pomoč pri prometni vzgoji, drugouvrščena ekipa osnovne šole Vita Kraihgerja iz Ljubljane je dobila roto projektor, ekipa iz Krškega, ki je bila tretja, pa je dobila za nagrado serijo prometno vzgojnih filmov.

In kako so se odrezali viški pionirji? Mislim, da jim lahko k osvoboditvi četrtega mesta (ekipa osnovne šole Vič), šestega (ekipa osnovne šole Vrhovci) in osmega mesta (ekipa osnovne šole Oskar Kovačič) med prvimi desetimi ekipami iskreno čestitamo.

JANJA DOMITROVIČ

Skupščinska seja

Poročila o delu občinskega javnega tožilstva, mestnega javnega pravobranilstva ter postaje milice Ljubljana-Vič, so bila osrednja tema razprave na zadnji skupščinski seji. Skrbno pripravljena poročila, ki so jih odborniki pohvalili, so sadnopernega in učinkovitega dela teh služb, ki pa se še vedno spopadajo s perečimi vprašanji kot so: pridobivanje novih kadrov, stanovanjski problem zaposlenih ni v celoti rešen, in podobno. To pa je še bolj zaskrbljujoče, saj število kaznivih dejanj iz leta v leto narašča, prav v zadnjem letu se je še posebno močno povečal tisti del gospodarskega kriminala, za katerega naša zakonodaja nima urejenega kazenskega postopka, narašča in vedno bolj zaskrbljujoče pa je tudi prestopništvo mladoletnikov. Vse to seveda zahteva učinkovitost in elipeditivnost omenjenih služb. Zato je bil sklep občinske skupščine, da se nudi vsa moralna podpora in po možnostih tudi materialno pomoč tem pravnim in operativnim službam.

J. D.

Začetek novega Karlovškega mostu

Pred nekaj tedni je Komunalno podjetje Vič začelo z deli za izgradnjo novega Karlovškega mostu. Znano je, da bo izgradnja novega mostu zahtevala številna rušenja hiš tako ob Dolenjski kot tudi Karlovški cesti. Prva rušenja ali boljše rušenje (porušena je hiša na vogalu Dolenjske in Ižanske ceste) je izvedlo Komunalno podjetje Vič. Opravljena je tako prva faza pri celotni izgradnji tega nadvse pomembnega mostu. Cestni sklad Slovenije, Skupnost za ceste SRS in seveda obe ljubljanski občini (Vič-Rudnik in Center) so za to fazo odšteli skupno 1,6 milijona dinarjev. Letos je v programu še eno rušenje in tako naj bi postopoma do leta 1975, ko naj bi se začelo z izgradnjo samega mostu, porušili vse predvidene objekte. Stroški rušenja, seveda, skupno z nadomestnimi stanovanji in odškodninami, bodo znašali predvidoma 17 milijonov.

J. D.

NAŠA KOMUNA

Glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izdaja mesečno. Urejata izdajateljski svet - častni predsednik dr. Josip Vidmar - in uredniški odbor: Milovan Dimitrič, ing. Alojz Habjan, Slavko Kobe, Bine Lenaršič in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/1., tel. 20-728, tekoči račun SDK 50103-678-51173. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Fotografski posnetki, ki jih ni več mogoče ponoviti. Prikazujejo prvo fazo pripravljanih del za rekonstrukcijo Karlovškega mostu. Fotografiji sta nastali 16. in 25. maja 1973.

Ponesrečenih stvari smo imeli v kmetijstvu že preveč!

Dne 11. maja so se sestali na rednem občnem zboru kmetijski inženirji in tehniki.

Ljubljansko društvo, ki zajema tudi široko okolico, vključuje preko 400 inženirjev in tehnikov. Osnovni namen delovanja društva je organizacijsko učvrstiti stanovsko organizacijo, brez ozira, kje je kdo zaposlen. Žal je odhajanje iz stroke zelo veliko, tako med inženirji kot tehniki, ki še posebej pospešeno odhajajo. Vzroki za odhajanje so znani, težki delovni pogoji, nizki osebni dohodki, nerešeno vprašanje v samem kmetijstvu in zapostavljanje stroke. Že nekaj let imamo zelo slab vpis na Biotehnično fakulteto, saj se je v letnik 71/72 vpisalo le 23 kandidatov, letnik 72/73 41 kandidatov. Kljub temu, da beležimo napredek, zanimanje za stroko pada in nam bo kmalu primanjalo kmetijskih strokovnjakov.

Referat in razprava sta ponovno opozorila na nerešene probleme v stroki in kmetijstvu in pozvala stanovske kolege, naj se vključijo v pozitivna prizadevanja pri reševanju kmetijske problematike. Rast kmetijske proizvodnje je strahovito majhna, dosega le 0,1 % letno. Rast proizvodnje je odvisna od od vlaganj, ki so v preteklosti znašala le 4 do 5 % od skupnih vlaganj v gospodarstvo.

Ob takem odnosu do panoge je povsem razumljivo, da smo pričeli uvažati hrano in da uvoz iz leta v leto narašča. Imamo pa dobro zemljo, ki bi lahko prehranjala še enkrat toliko ljudi in omogočala celo uvoz.

Razprava je posebej opozorila na zemljo, na tla, na kmetijsko površino, s katero se dela negospodarno. Čas je, da se strezimo in ohranimo zemljo tudi našim zanamcem, v tem moramo izpopolniti zemljiško zakonodajo oziroma doseči, da se bo spoštovala in izvajala.

Nakazana je bila tudi razvojna pot v smeri integriranja, samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja. Vse mora temeljiti na medsebojnem interesu in ekonomiki. Ponesrečenih stvari smo imeli v kmetijstvu že preveč. Doseči moramo, da se bo društvo vprašalo za strokovna mnenja in predloge. Društvo naj še naprej opozarja, tako kot doslej, na napake, da bo kmetijstvo, ki ga prav vsi potrebujemo, hitreje napredovalo. Pri razvrščanju, iskanju pravega mesta v stroki in kmetijstvu, mora biti vidna vloga in funkcija društva na tak način, da bo društvo prispevalo največji delež napredku. Pri vsem tem ne smemo pozabiti našega kmeta, ki ima jasno opredeljeno mesto v kmetijski proizvodnji in družbi. Kooperacija je eden osnovnih temeljev tekočega in bodočega napredka.

Ob koncu je občni zbor izvolil še nove organe, ki bodo vodili društvo v prihodnjem mandatnem obdobju.

ING. LOJZE HABJAN

Čimveč asfalta v Trnovem!

Občani KS Trnovo zahtevajo, naj se poročilo z zbora volivcev, objavljeno v Naši komuni dne 2. IV. 1973, stran 8, točka 2, dopolni s sledečim besedilom:

Naj se sredstva za asfaltiranje cest uporabijo za del Svabičeve ulice, ki ostane po Urbanističnem načrtu do vključno Riharjeve ceste ter Borsestove ulice s parkiriščem.

Kolikor potrebna sredstva za asfaltiranje cest za celotno povezavo niso na razpolago, naj se asfaltira Borsestova ulica z delom Svabičeve ulice - cesta pred Konjušnico - južni del ceste v Mestni Log do priključka na Mivko. Ta priključek je tudi predviden po urbanističnem načrtu.

FRANCERZAR
predsednik KS Trnovo

Šmarje dobi asfalt

Cestni sklad oziroma po novem republiška skupnost za ceste je zelo prijetno presenetila prebivalce Škofljice in Šmarja, ko so začeli rekonstruirati cesto med tema dvema krajema. Po novi kategorizaciji je cesta namreč rpeubliškega pomena in mora zanjo skrbeti skupnost za ceste. Celotna investicija bo veljala 3,5 milijona, od tega pa bo dala občina Vič-Rudnik iz svojega žepa pol milijona. S tem denarjem bodo asfaltirali vse tri kilometre in pol ceste, ki je sedaj zaprta in morajo vsi po obvozu. Cesto gradi cestno podjetje Ljubljana in bi morala biti gotova konec julija, vendar kot kaže sedaj to ne bo moč uresničiti, saj so težave s strojnimi parkom. Cesto so začeli rekonstruirati takoj po novem letu. Z novo asfaltirano cesto bodo prebivalci Šmarja dokončno uredili svoje ceste težave, saj so lani asfaltirali tudi cesto v naselju in bodo tako sedaj Šmarje obložene v asfalt, avtobus pa ne bo vozil na svoji redni progi po zaprašeni cesti.

M. D.

Transformator za Lanišče

Občani na Škofljici so se odločili, da bodo sami zgradili potrebno transformatorsko postajo, ki bo namenjena delu Škofljice in Lanišča. Občani pa ne delajo le sami, temveč so sami tudi zbrali od vsake hiše nekaj denarja, ki je potreben za tako gradnjo. Transformatorska postaja bo imela moč 400 KVA. Gotova bo, kot pričakujejo, v 14 dneh. Občani so obenem postavljali sami tudi daljnovod, skupaj 10 drogov, za priključek na obstoječi daljnovod.

M. D.

Telefon čaka kanalizacijo

Prebivalci Škofljice imajo že nekaj časa težave s telefonom. Vzrok težavam ni pomanjkanje telefonskih priključkov, temveč telefonsko orarježe, bolje povedano kabel pod Dolenjsko cesto. Telefona pod cesto namreč ne morejo speljati, ker je kabel pokvarjen ali uničen. Kaj točno je, ne vedo, saj je zadeva pod asfaltom. Sedaj morajo čakati, da bo gradbeni odbor začel z gradnjo in speljevanjem kanalizacije za Pečvevo dolino in bodo obenem napeljali tudi novi kabel oziroma popravili starega, ki je bil pripravljen že pred leti. Razkopavanje Dolenjske ceste kot ljubljanske vpadnice iz zagrebške smeri namreč niso mačje solze in bodo morali tako koordinirati akcijo obeh gradenj.

M. D.

Nov gasilski avto za Vrbljenje-Strahomer

20. maj je bil za vrbljenjsko-strahomerske gasilce in vaščane velik praznik - prvič v času obstoja tega gasilskega društva so postali lastniki pravega gasilskega avta in motorne črpalke. Sredstva za nakup avtomobila in črpalke so zbrali gasilci sami, nekaj pa je prispevala tudi krajevna skupnost. Slovesnosti ob krstitvi avtomobila in motorne črpalke so se udeležila gasilska društva s celotnega izžanskega območja.

Obisk ministra za kmetijstvo v Brestu

Pred dnevi se je mudil na kmetijskem posestvu v Brestu pri Igu ing. Milovan Zidar, član slovenskega izvršnega sveta, ter se pogovarjal s tamkajšnjimi kmetijci o gospodarskih načrtih tega posestva. Spremljal ga je generalni direktor Ljubljanskih mlekarn, katerih temeljna organizacija združenega dela je to kmetijsko posestvo. Tovariša Zidarja so predvsem zanimali načrti v zvezi z gradnjo ene najmodernejših živinorejskih farm na tem posestvu.

J. D.

Gradnje na Dobrovi

Kakšne so možnosti individualne gradnje v perspektivi, kar zadeva neposredno območje Dobrove? Prav sedaj je v teku izdelava zazidalnega načrta, ki bo verjetno že konec leta razgrnjen v javnosti. Le-ta bo prikazal organizirano individualno stanovanjsko izgradnjo na območjih Nove Dobrove, Gabrja, Stranske vasi in Suce. Parcele naj bi tako v naslednjem letu oddali verjetno preko natečaja. Oddali naj bi po sedanjih predvidevanjih približno 600 do 800 parcel.

J. D.

INTERVJU NAŠE KOMUNE Z GENERALNIM DIREKTORJEM LJUBLJANSKIH MLEKARN INŽ. JANEZOM PEROVSKOM

Praznujemo praznik poplave mleka

LJUBLJANSKE MLEKARNE - delovna organizacija z ustvarjenimi 625 milijardami brutto proizvoda v letu 1972, zaposluje v svojih obratih 1.600 ljudi. Postaja za kmetijsko predelovalno organizacijo gigant, čeravno nosi naziv vletgovina, ki dejanskemu stanju ne ustreza več, saj obrati, organizirani v TOZD širom po Jugoslaviji od Jesenic do Novega Sada, proizvajajo, predelujejo in distribuirajo mleko potrošniku. Poleg teh dejavnosti je močno razvita kooperacija, mesna industrija, pitanje govedi in poljedelstvo.

Za intervju z generalnim direktorjem Ljubljanskih mlekarn JANEZOM PEROVSKOM, dipl. ing. agronomije, smo se odločili na osnovi sklope za kmetijstvo in gozdarstvo, da tako organizacijo, ki deluje v naši občini na področju kmetijstva, približamo in predstavimo bralcem Naše komunne.

Tako je nastal naš zapis v Ljubljanskih mlekarnah. Od leve: Jožica Vilar, sodelavka v uredništvu Naše komunne, ing. Lojze Habjan, član uredniškega odbora, in generalni direktor Ljubljanskih mlekarn ing. Janez Perovšek. - Foto: F. Modic

- Tov. direktor, kljub izboljšanju kmetijske situacije v Sloveniji, kakor tudi v Jugoslaviji, z obstoječo agrarno politiko ne moremo biti zadovoljni, saj nam kmetijskih proizvodov čedalje bolj primanjkuje in se povečuje uvoz le-teh. Kakšno je vaše mnenje, ali lahko organizacija kot je vaša, vpliva na tako stanje oziroma agrarno politiko?

Kmetijstvo Jugoslavije je v zadnjih sedmih, osemih letih nazadovalo, v Sloveniji pa preko kmetij napredovalo. Menim, da bi morala Jugoslavija kot celota bolj kreniti v pospeševanje kmečke kooperativne proizvodnje, po drugi strani pa mislim, da je nedopustno tako ravnanje, kot ga je slovenska praksa v preteklih letih načrtovala, da so družbeni sektor pustili povsem osamljen, da se ni dogradil in je ostal le na pol dograjen. Niso videli specifičnih težav in so ga marsikje tudi javno začeli obravnava kot tujek in so bolj skrbili za njegovo likvidacijo, namesto da bi se utrdilo to, kar se je v podružljanju od 1955-1960 doseglo in napravilo. To bo v vsakem primeru zelo koristno, kajti tudi družbeni sektor je v Sloveniji pomenil za kmete gotovo večji napredek s kazanjem svojih tehnologij, izvornim materialom tako pri kurjereji, prašičereji in govedoreji pri pitanju, saj je tej novi, tipizirani proizvodnji krčil pot tudi v tistih letih. Mislim, da bi morali imeti skrb predvsem za družbeni sektor zaradi tega, ker je resnično vsestransko zanemarjen. Na Barju npr. smo dobili tako žalostno stanje, da človek ni vedel, ali pri tem nadalejevati ali pa zadevo postavljati na povsem druge tehnološke osnove, ki jih je čas prinesel, za kar pa bi rabili finančna sredstva, ki jih trenutno ni zadosti. Ljubljanske mlekarnice so takoj prenehale s takšno prakso nasproti kmetom, namreč v toliko, da so kmete dobili svojo TOZD in mislimo, da bi ta naša kooperativna proizvodnja morala v prihodnjih letih postati ena največjih in najboljših v Sloveniji, čeprav je sedaj morda med najslabšimi. Ljubljanske mlekarnice tako pri družbenem sek-

torju, naravnavanju tega sektorja kot kmečke proizvodnje, vplivajo na pozitivne premike in tudi na politiko, ki je v odnosu do kmetov resnično pravilna in formirana, do družbenega sektorja pa še ni izoblikovana.

- Razvojni koncept vaše organizacije močno zadeva kmetijstvo naše občine. Vem, da je integracijski čas še vedno prekratek, da bi se že do kraja izoblikoval, vendar pa so se obrisi koncepta najbrž že izoblikovali in jih lahko posredujemo javnosti.

- Mislim, da sem osebno podcenjeval probleme v bivšem Agrokombinatu Barje. Stvari so težje kot sem si mislil. Zaradi tega se menja tudi koncept in mislim, da moram poglobljeno razmišljati o razvoju - imam predvsem pred očmi najprej družbeno posestva - vendar ni posredi obup, gre le za skrb za kvaliteto vlaganje. To regijo bi lahko označili kot travniško regijo, ker je pretežno pod travniki, mislim Notranjska, Postojska, Gorenjska in Ljubljanska, kjer nimaš ne sadjarstva ne vinogradništva niti primorskih kultur. Želimo namreč,

obrobju, to so Brest, Bokalce in morda še Gučnice, drugod pa je zelo težko in moramo šele biti odgovor na vprašanje, ali je možno tudi v tralnih delih ostati z govejo živino na tej površini Škoda, da so bili na Barju zastavljeni marsikaj poizkusi, toda ne dovolj vztrajni in ne dovolj dolgoročni. To bi zahtevalo več doslednosti, čeprav bi se morali zadovoljiti z manj zahtevno pasmo. Ni bilo dovolj poizkusov, ki bi proučili barjanska tla. Omeniti moram tudi grdo navedenih, da preskakujejo obsežna območja načrtujejo velike stanovanjske aglomeracije v zarjaj, ki ogrožajo obstoj mlečnih posestev Bokalcih, Jesenkovem in Gmajnicah, to pa edina kompleksna urejena posestva in to je isto likvidacija polovice družbenih proizvodov na Barju.

- Seznanjeni smo s srednjeročnim programom preusmerjanja kmetij v občini, vendar moramo kooperacija odigrati bistveno vlogo. Obstaja očitki, da je kooperacija pravzaprav zreducirana odkup in hoče uveljaviti monopolno funkcijo, se kmet ne bi smel povezovati z drugimi organizacijami, oziroma se le-te ne pojavljajo. 13. maja bila v Ljubljanskih mlekarnah seja TOZD kooperacija. Tej seji zadružnega kooperativnega sveta pristostvovalo preko 70 kmetov, ki so bili objavljeni iz proizvodnih okolišev. Takrat smo videli da TOZD brez intervencije podjetja kot celotna za združne zveze ter političnih činiteljev v občini ne bo našla prave vsebine dela, zato smo se odločili, da bo najprej treba poskrbeti za drugo organizacijo in sicer, da bi bil iz vsake vasi po en legat v združnem svetu. Napravili bi zvezo za vsako ali kooperativnih obratov in bi bil ta obrat za vsako po sebi TOZD. To bi bila nekakšna zveza kmetijskih združenj Ljubljanskih mlekarn. Vse vasi bi bile povezane v tej samoupravi in oni sami bi zagovarjali odnos relacije do zemlje, do zemljiške skupnosti. Kmetje sami bi najlažje in najbolje presojali družbeno posestva ne bi bila zainteresirani za obdelavo, komu se ta zemlja da in kdo se bo na zemlji posvetil. Zato bi bila potrebna močna sodelovanja, ki bi poglajala svoje korenine prav v vasi. Uvideli pa smo, da imamo preozko članstvo, zato moramo iti v široko članstvo od 1.000 do 2.000 članov - proizvajalcev. Od kmeta se v primeru ne bi zahtevalo nobene finančne podpore, ker smo sedaj dovolj močni. Krepite bi morali lastna obratna sredstva za napredek vasi in kmetijstva. Načeloma bomo izredno podprali razvoj vasi in bodo kmetje sami odločili o tem, ni bilo mogoče opraviti v enem letu, kajti izkušnje, da so tako zastavljene akcije pokazale svoje sadove šele po treh letih.

- Ponovno smo v fazi reorganizacije združenja, mislim na novi zakon o združevanju kmetov. Na terenu smo evidencialni zanimanje zakon. Kako naj bi se v našem primeru realizirali primeru iniciative s strani kmetov, da pomembno organizirajo zadruge, na kakšen odmev oziroma reakcijo bi naleteli pri vaši organizaciji? Na vprašanje sta nam sicer poprej že zelo izčrpno odgovorili, vendar bi morda imeli še kaj dodati. Dodal bi le to, da sem to isto rekel tov. Anđel Petelinu, predsedniku združne zveze, ki mi je obljubil, da bo prišel njihov pravnik tov. Feferin in pomagal pripraviti najprej statutarno določila in tista določila v sporazumu, ki bi zagotavljala ravno tak status našega kmeta v ob Ljubljanskih mlekarn kot članom kolektiva. Sem izjava, da ne računam na monopolno funkcijo, temveč naj se vsi ti finančni in proizvodni ukrepi odvijajo v okviru kooperacije s kmeti.

MLEKO IN ŠE MLEKO

- Katere dejavnosti kmetijstva imate posebej razvijati, tako da bi v širšem zainteresirane naše individualne proizvajalce? Vsekakor mlečno šče mleko. Avtomatično pa spremlja mlečno vodno pitje, potem so tu teleta. Govedoreji je naša specializacija. Prihajamo v nekakšno vojno dilemo, ali ostanemo predvsem in kmetijska organizacija z nekimi obratnimi delovnimi in pa se približemo v živilski komisiji Razgovori so, da bi Škofja Loka prišla k kmetom, kajti Jeseničani so že prišli, in se povežemo s KZK Kranj. Potem so tu mleko, m-

OBISK V SOSEDNJI OBČINI

Moste v borbi za čistejšo okolje

Iz razgovora s predsednikom skupščine občine Moste-Polje Poldetom Mačkom

Občina Moste-Polje zajema 15.200 ha zemlje ima 44.700 prebivalcev, kar predstavlja 21 % celotnega prebivalstva Ljubljane. Na kmečko prebivalstvo odpade le 4,5 celotnega prebivalstva ali 2.000 občanov. V gospodarskih in negospodarskih dejavnostih je zaposlenih okoli 19.700 ljudi. Celotno gospodarstvo občine ustvarja okoli 2,5 milijarde dinarjev družbenega bruto proizvoda ter okoli 900 milijonov narodnega dohodka. Na industrijo odpade okoli 80 % celotnega gospodarskega potenciala v občini. Največja industrijska podjetja so Saturnus, Kolinska tovarna hranil in Žito.

- Tovariš predsednik, dovolite standardno vprašanje: Vaš osnovni problem?

- Teh je več - menda ni treba posebej poudarjati, da se tako kot drugje spoprijemamo z vrsto stanovanjskih in komunalnih problemov, z industrijsko cono in vrtili. Pa vendar bi rad že uvodoma - in ker je prav zdaj akcija bele Ljubljane - poudaril našo veliko skrb za čisto okolje.

Menda ni treba posebej spominjati bralcem Naše komunne na čase, ko so bile Moste najbolj umazani del Ljubljane. Iz tovarniških dimnikov so dan in noč bruhali dimniki strupene snovi (njim so se pridružili še številni zasebni dimniki), Ljubljana pa je bila prava greznica - od bolnišnice dalje, kjer so se zlivale v reko vse bolniške odplake, do klavnice in raznih tovarnih seveda tudi iz Most in cele Ljubljane. Ni dosti manjkalo, pa bi Ljubljaničani že

začeli premišljati, da bi Ljubljano kar pokrili in jo spremenili v reko kanal.

Vendar ne, mi smo bili s staro, tradicionalno industrijo v Ljubljani med prvimi, ki smo na svoji koži občutili posledice močno okrnjenega ravnega okolja. Začeli smo se boriti za svoj prostor pod soncem.

Prvi korak v smeri teh prizadevanj je bila zgraditev Toplarne. Z njo našim tovarnam zagotovili tehnološko paro in stanovanjem toplo vodo ogrevanje stanovanj. Tako smo že v začetku obratovanja tega objekta precej kurišč, zastupljevalcev zraka. Toplovod širi danes svoje tipične vsem mestu in prispeva k čistosti zraka cele Ljubljane. Sicer pa o naših za čisto zrak govore tudi podatki hidrometeorološke službe. V letih 62-63 bile koncentracije strupenega žveplovega dvokisa (SO₂) približno koncentraciji v središču mesta. Te spremembe ne gre pripisovati zgolj trifrikaciji železniške proge, pač pa v veliki meri prav Toplarni, ki je v 1966 poskusno obratovati. Dasi je emisija SO₂ velika, se zaradi 100 m kega dimnika to pri teh ne zazna. Strokovnjaki imajo dokumentirane snetke, iz katerih je razvidno, kako zaradi visokega dimnika strupeni dobesedno prebijajo inverzne plasti in izginejo iz Ljubljanske kotline.

Mislim, da je v daljnem ogrovanju ne le rešitev za Moste, ampak za občino. Kljub visoki investiciji smo danes resnično veseli, da nismo porušili številnim pritiskom tistih, ki so hoteli graditi majhne „tovarniške“ in „novanjske“ kotlarne, ki bi nam povsem uničile zrak.

(Opomba uredništva: Prav v naši občini, ki je znana po številnih mesnih dneh, pa smo priča popuščanju v tej smeri do nerazumljivih meja. Pravi namreč tečejo v Trnovem in na Viču razgovori, da bi „začasno“ do četrta izgradnje plinovoda, zgradili manjše oljne kotlovnice, ki bodo posredno svojimi strupenimi plini prava „šiba božja“ za tamkajšnje prebivalstvo).

Zavestno in kot sestavni del politike delovnih organizacij in nalezne žčine, smo v zadnjih letih odpravili žarišče smrada v Tovarni kleja - očičili smo namreč celotno proizvodnjo, ki je zasmajala tamkajšnje okolice.

S tretjim velikim problemom pa smo se spoprijeli ob ureditvi kanalizacije SKupo z drugimi smo tudi skozi Moste dogradili ogromen zbirni „AKO“, ki bo vsaj nečisto vodo iz Ljubljane odvajal do Zaloga, kjer je čistilna naprava, nakar bo Ljubljana pošteno očiščena. Kanal, ki je velik, da bi lahko po njem vozil avto, je zgrajen do Fužin. Upamo, da se zelo končano v nekaj letih. To je sicer delo, ki ga mimaoidoči sicer ne vedo moramo povedati, da stane samo 100 metrov takega kanala 400 milijonov dinarjev - vsaj na območju naše občine.

Res je, da skupaj z ostalo Ljubljano vodimo boj za čisto Ljubljansko dolgi letih spet vidimo dno), vendar to zaleže le deloma. Medob-

Pregled kulturne dejavnosti

kulturno prosvetnih organizacij v občini za I. polletje 1973

Naj postržemo s podatki o delovanju gledališke, glasbene, likovne, folklorne in druge dejavnosti ob zaključku sezone za I. polletje 1973.

Gledališka dejavnost:

9 premier dramskih del
19 predstav naših gledaliških skupin izven občine
1 gostovanje Sentjakobskega gledališča v Notranjih Goricah
3 gostovanja Mestnega gledališča v novo adaptirani dvorani na Viču
XII. „Revija gledaliških skupin“ v počastitev občinskega praznika, kjer je sodelovalo 6 amaterskih dramskih skupin.
Dramske prireditve si je ogledalo 4.640 gledalcev.

Glasbena dejavnost:

Revija odraslih pevskih zborov v dvorani v Podpeči, na kateri so sodelovali 5 zborov in 2 okteta s 107 pevci ter s ponovitvijo v Velikih Laščah.
Koncert v Črnučah ob sodelovanju 5 zborov in 2 okteta.
Koncert v Beričevem ob sodelovanju 5 zborov in 2 okteta.
2 samostojna koncerta našega pevskega zbora Brezovica v dvorani v Kozarjah in Notranjih Goricah.
3 celovečerni koncerti moškega, ženskega in mešanega pevskega zbora prosvetnega društva Horjul v dvorani v Horjulu.
1 samostojen koncert moškega in mešanega pevskega zbora DPD Svoboda Škofljica v domači dvorani.
1 samostojen koncert okteta PD IG na proslavi krajevnega praznika na Igu.
Celovečerni koncert Glasbene matice v dvorani na Brdu.
Celovečerni koncert okteta Gallus v dvorani PD Horjul.

Samostojna revija pevskih zborov iz Škofljice v dvorani DPD Svoboda Škofljica, kjer je dal program moški in mešani zbor društva ter otroški in mladinski zbor tamkajšnje osnovne šole.
Koncert v proslavljanje občinskega praznika je bil prirejen v dvorani na Barju, kjer je sodelovalo 6 zborov in zapelo po 3 pesmi.

Vsi zbori so sodelovali na raznih proslavah in prireditvah krajevnega značaja.
KUD Barje je v svoji dvorani priredilo tekmovanje glasbeno zabavnih ansamblov.
Dva dni je v Festivalni dvorani potekala revija otroških in mladinskih pevskih zborov osnovnih šol Viča v proslavljanje „Dneva mladosti“. Zapelo je preko 1000 mladih pevcev.
Koncerte je obiskalo več kot 2.000 obiskovalcev.

Folklor:

Folklorna skupina društva Dobrova šteje 16 plesalcev pod vodstvom tov. Franca Malovrha.
Nastopi: na proslavi „dneva žena“ v dvorani na Dobrovi v vojašnici Maršala Tita, v domu Ivana Cankarja, na proslavi občinskega praznika, na proslavi krajevnega praznika v Brezju, na proslavi „dneva mladosti“ v dvorani na Dobrovi.

Likovna dejavnost:

Razstava likovnih samorastnikov s kulturnim programom v Polhovem Gradcu.
Likovna razstava v Inštitutu Jožef Štefan, organizirana v okviru ZKPO mesta Ljubljana.

Knjižničarstvo:

Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine je pripravila s sodelovanjem DPD Svoboda Kozarje proslavo kulturnega praznika „Prešernovega dne“ obenem s podelitvijo priznanj ljudskim knjižnicam in knjižničarjem. Po pregledu knjižnic deluje v občini 10 knjižnic – 2 ne delujeta.
Knjižni fond knjižnic do 31. januarja 1973 je 13.853 knjig, novih knjig v I. pol. 1972 je 1.290. Izposojenih knjig v II. pol. 1972 je 28.434, izposojevalcev 9815 in bralcev 1659.

BALETNA ŠOLA TRNOVO:

Šolo obiskuje redno 2-krat tedensko 28 učencev pod strokovnim vodstvom baletnega učitelja, Konec šolskega leta prirede produkcijo v dvorani društva Trnovo.

To naj bi bil kratek opis dela ljubiteljev in prizadevnih ustvarjalcev kulturnih dejavnosti v naši občini.
BREDA ZAJIC

Mladi pevci v Festivalni dvorani

strokovnjaki in kritično analizirali izvajani spored.

Zaradi odmerjenega prostora bom navedel iz razprave le nekaj misli in predlogov.

Predvsem moram ugotoviti, da je ZKPO občine Vič-Rudnik ena izmed redkih družbenih organizacij v mestu Ljubljana, ki ji uspe s pomočjo zborovodij in ob razumevanju vodstev osnovnih šol organizirati – doslej že 13. leto – „Srečanje mladih pevcev“. Odveč bi bilo ponovno razlagati, kakšen izreden pomen ima za razvoj otrokove duševne in duhovne rasti petje v zboru; petje nedvomno izmed šolskih predmetov in prostih dejavnosti najbolj socializira in umetniško mlado osebnost. Zato ni moči najti nobenega opravičila, da se te manifestacije znanja in umetniške izpovedi (na določeni ravni seveda) mladim prikrajujejo. Odkod naj sicer lepa doživljaja potegnemo v življenje, če ne iz mladosti? V naši občini se letos ni udeležila „Srečanja“ ena šola, iz dveh osnovnih šol pa nismo slišali ali otroškega ali mladinskega pevskega zbora – gotovo iz tehničnih razlogov!

Službe in zavodi, ki so poklicani in dejansko odločajo o glasbeni dejavnosti na osnovnih šolah, bi se morali bolj zavzemati za glasbeno in pevsko kvaliteto, in ne dopuščati, da se pedagogi več časa pogovarjajo o izpolnjenih urah, manj pa o svojem prizadevanju in napredku. Namesto da bi dali naši vrhunski pedagogi in psihologi glasbeni vzgoji več šolskega časa, ji ga odtrgujejo. Odločno besedo pri (ne) uspehu imajo zborovodje sami, ki so – ali pa ne – dovolj zavzeti in sposobni. Toda take pedagogije najdemo v vsaki stroki. Zborovodje imajo na razpolago več možnosti, da se izpopolnijo: vsakoletni celjski pevski festival, seminar za zborovodje v Velenju, hospitacije pri odličnih zborovodjih in mentorstvo le-teh. Zborovodje so odgovorni za solidni uspeh mladini, šoli in družbeni skupnosti. Iz ust predstojnika za dirigiranje na Akademiji za glasbo v Ljubljani, prof. Antona Nanuta smo na razpravi slišali, da ni potrebna za vodstvo zbora visoka glasbena izobrazba. Da, res je. Toda treba je več prizadevanja.

Kako naj si sicer razlagamo, da dosegajo nekateri zbori tako lepe rezultate, drugi pa po več letih dela stagnirajo ali celo nazadujejo? Eni

kot drugi zborovodje, kot sem zgoraj omenil, imajo vso možno nadaljnega izpopolnjevanja, mentorstva ali kakršnekolikoli oblike svatvanja. Srečanje mladih pevcev tekmovanje, kjer bi izbrali najboljše zore, srečanja so namenjeni manifestaciji splošne estetske vzgoje vzpodbujanju smisla za lepo pesni spoznavanju mladinske pevskereature. Javni nastopi so sedaj le kaz teh osnovnih glasbenih disciplin. Če teh ni, če ni urejenih njihovih pogojev, noben zborovodja more ustvarjati čudežev. Delo v dinskih zborih v osnovnih šolah je težko delo in zasluži vso pozornost in pripravo drugih pedagogov in vodstvenih delavcev šole, samo za proslave, ampak skozi šolsko leto je treba skrbeti, zbori napredujejo.

Dokaz, da je moči doseči z lepe rezultate, so otroški osnovnih šol iz Notranjih Goric Brezovica in zlasti Bičevja ter dinski pevski zbori osnovnih Oskar Kovačič, Brezovica in vo. Celo zbori, ki so menjali zborovodje in je bil njihov čas priprave redno kratek (Horjul, Velike Lašče) so pokazali solidne temelje, na njih bo možno pričakovati lepe rezultate.

Razgibane razprave so se udeležili zborovodje in strokovnjaki, njeni tudi samostojni svetniki glasbo pri republiški ZKPO Marjan Gabrijelčič. Nakazal je probleme, katere je dolžan paziti dober zborovodja: izbira literature, čista intencija, dihalna tehnika, dikcija itd.

Kljub pomanjkljivosti, ki bodo nekateri zborovodje z voljo v prihodnje odstranili, je spenje mladih pevcev iz osnovnih uspele tudi v tehnično-organizacijskem pogledu predvsem po zaslugi Brede Zajic, marljive organizatorice in tajnice občinske ZKPO.

CVETKO BUDKOVIČ

POPRAVEK

Prosimo bralce, da podpisajo ko iz „Srečnih dnevov“ na 6. strani prejšnje številke Naše komunapripravijo, tako da „Sentiost“ nasti s „Škofljico“. – Ur.

Rubrika starejših občanov

Program izletov v letu 1973

Tako kot lansko leto smo pripravili tudi letos program izletov za prijetno in kulturno rekreacijo članom našega društva, posebno tistim, ki nimajo osebnih avtomobilov za potreben odhiti in razvedrilo.

Program obsega 11 celodnevni in še nekaj popoldanskih izletov. Celodnevni izleti bodo še naslednji:

- 10. 6. 1973 bomo šli „Na Koroško“. Vozili se bomo čez Soštanj in Sentvid na Slemenu v dolino Meže–Črna Mežica–Prevalje, potem pa po dolini Mislinje in Pake domov. To bo gotovo prijeten in prav zanimiv izlet.
- 15. 7. 1973 „V Maribor in na Pohorje“. Ogledali si bomo mesto ob Dravi in planinski raj.
- 11. 8. 1973 „na Kozjansko“. Če bo le mogoče, bomo ubrali pot ob Savi čez Hrastnik, nato pa prek Rimskih toplic, Jurklostra in Planine v Kozje, domov pa čez Podsedro, Brestanico ter Krško. Znova bomo obiskali prelepo kozjansko deželico in njene ljudi.
- 10. 9. 1973 „rezervirano za izlet v inozemstvo“ – dva dni.
- v oktobru bomo šli na trgatve, Poiskali bomo prijeten kraj.
- v decembru bomo šli na Andrejev sejem in potem čez Kras domov.

Popoldanski izleti bodo n. pr. „v narcise“ – na Jesenice in Planino pod Golico; v juniju na Katarino ali pa na razstavo cvetja v Novo Gorico; potem pa v Toplice, dolino Vrat in podobno. Pri nekaterih izletih še nismo mogli točno določiti smeri ali podrobnosti, kar bomo še storili. V glavnem smo nakazali čas, ki se ga bomo držali, če bi se pa kaj zapletlo, bomo morali spreminjati tudi to.

Opozarjamo vas še na to, da bomo napovedani izlet odpovedali, če bi se pojavile prepreke, ki bi ogrožale varnost prometa in s tem tudi življenje izletnikov, odpovedali ga pa bomo tudi v primeru, če ne bo dovolj prijavi.

Za vsak izlet bodo znane vse podrobnosti: smer, cena, čas odhoda, zbirališče itd. prav gotovo mesec dni pred izletom.

Vse potrebne informacije glede izletov lahko dobite v društveni pisarni.

V. MENARD

Sprejem Kurirčkove torbe v Notranjih goricah

Na sprejem kurirčkove torbe so se pionirji Notranjih Goric dobro pripravili.

15. 5. 1973 ob 15. s kurirčkovo torbo prevzeli od pionirjev z Jezera. Zbrali so se pred spomenikom padlih borcev pri zadružnem domu, kjer so izvedli kulturni program. Sonja

Belič, načelnica pionirske organizacije, je prebrala pismo za tovariša Tita. Za zaključek je tov. Oblak Anton opisal dogodke iz NOB.

Kurirčkovo torbo so zatem oddali učencem o. š. Brezovica, ki so jo odnesli naprej.

SOJER SONJA,
NOTRANJE GORICE

Zakaj tako?

Pred dnevi je neki mladinski aktiv dobil na podlagi svoje prijave disco kluba tudi opomin Zavoda za male avtorske pravice (ZAMP), ker mu ni prijavil svoje dejavnosti.

Vse lepo in prav, ako bi vprašalnik, na podlagi katerega ZAMP obračunava davjate, katere posreduje avtorjem in izdelovalcem gramofonskih plošč, vseboval samo podatke o glasbi, vendar pa ZAMP zanimajo tudi podatki o prostoru, vstopnini, površini prostora, o cenah v klubu in še cela vrsta podrobnosti, ki nimajo nikakršne zveze z glasbo in vsekakor ne spadajo v okvir ščitenja avtorskih pravic.

Sprašujem se tudi, zakaj ZAMP zaračunava in si lasti pravico odobravanja javnega reproduciranja radijskega programa, ko nam pa mora biti vsem jasno, da dajatev reproducirane glasbe plačuje že radijska hiša, naročnik pa tej svojo naročnino. Mogoče mi bo na to lahko kdo odgovoril. Zdi pa se mi, da je v tem nekaj nelogičnega. Prav tako je nerazumljivo tudi dejstvo, da se na vsakem koraku borimo in skušamo vzpodbuditi mladinsko organizirano dejavnost, ko pa dosežemo neke rezultate, ko določeni aktiv s prostovoljnimi delom ustvari nekaj iz nič, vmešajo v naša prizadevanja razne institucije, ki zahtevajo od takšnega amaterskega kolektiva, da postane profesionalen. Zelel bi, da mi kdo odgovori, zakaj morajo plačevati takšne dajate mladinske organizacije kakor tudi profesionalne ustanove, ki iz tega kujajo dobičke, prav tako me zanima, na kakšen način ZAMP posreduje dohodek vsem avtorjem in proizvajalcem gramofonskih plošč.

TRČEK IZTOK

Pisatelj – domačin Jože Javoršek si prizadeva, da bi ustanovil Društvo prijateljev Velikih Lašč. Skozi sodobni utrip tega kraja z okoličico naj bi se v prihodnje intenzivneje uveljavljala Trubarjeva, Levstikova in Stritarjeva tradicija, zaživel naj bi kulturni turizem in vse to naj bi prineslo tem krajem več živahnosti in hitrejši razvoj. – Foto: F. Modic

KNJIŽNI RAZSTAVI V POLHOVEM GRADCU IN VELIKIH LAŠČAH

Uspela kulturna dogodka

Zvezi kulturno prosvetnih organizacij mesta in občine oziroma njuni knjižničarski sekciji sta v sodelovanju z založbo Partizanska knjiga priredili dve uspešni knjižni razstavi, 15. maja v Polhovem Gradcu in 21. maja v Velikih Laščah. Obe razstavi sta bili postavljeni v osnovni šoli in sta ob otvoritvi prerasli v pomemben kulturni dogodek, ki je pomenil v obeh krajih tudi primeren zaključek kulturne sezone.

V Polhovem Gradcu so domači prireditelji povezali kulturni dogodek z ostalimi praznovanji krajevnega praznika. V tem okviru so nekaj dni prej priredili uspešni kulturni nastop in razstavo del likovnikov – samorastnikov v kulturni dvorani. Knjižno razstavo pa so začeli z nastopom pevcev, recitatorjev in folkloristov tamkajšnje šole. V do kraja napolnjeni šolski avli so nato pozdravili letošnje nagrajence OF za najboljša književna dela s tematiko NOB: Karla Grabeljška in Iva Zornama, medtem ko Lado Ambrožič – Novljan zaradi boleznih ni mogel priti. Književnike je predstavil predsednik žirije Sergej Vošnjak. Pred otvoritvijo razstave pa je govoril še predsednik ZKPO Ljubljana Viktor Konjar. Celotni kulturni dogodek je naletel na izredno odmevnost v kraju dogajanja in širši okolici.

V Velikih Laščah je bila razstava knjig povezana z zelo uspešnim prikazom likovnih del tamkajšnjih šolarjev. Prvi del programa je izpolnil koncert pevskega zbora Glasbena matica, ki je izvajal predvsem pesmi in recitacije na temo kmečkih upov. V srednjem delu je nastopil pisatelj – rojak Jože Javoršek z besedo o knjigi v našem času. Predlagal je ustanovitev „društva prijateljev Velikih Lašč“, ki naj bi skrbelo za primerno ureditev za slovensko kulturo in nacionalnost tako pomembnega kraja in okolice. Predlog so v prenapoljeni dvorani pozdravili s ploskanjem.

Knjižna razstava je obakrat prikazala izbor iz novejšega programa slovenskih založb, po zaključku pa sta si z njo obe šolski knjižnici izpopolnili svoji zbirki.

SaS

GRAFIKE Z. GOLOB IN B. BORČIČA V INŠTITUTU JOZEFA ŠTEFANA

Umetnost v gosteh pri znanstvenikih

22. maj je bil v Inštitutu Jožefa Štefana nekoliko nenavaden dan. Tedaj so namreč odprli v vhodni avli te znanstveno raziskovalne ustanove razstavo grafičnih listov akademskih slikarjev in grafikov Zdenke Golob in Bogdana Borčiča. To je bila obenem peta in poslednja postavitev te razstave v organizaciji ZKPO Ljubljana oz. njene likovne komisije in vsakokratnih domačih prirediteljev (v „Stefanu“ so bili to predstavniki sindikalne organizacije) in je pred tem obšla tri druge ljubljanske občine, dokler ni tako pristala tudi v naši. Razstava, ki je bila izrazito didaktičnega značaja, je predstavila izbor iz novejših grafičnih del zakonke Borčič, lirčno naglašene Zdenke s hercegovsko in makedonsko motiviko in bolj racionalno urejene in predelane grafike Bogdana Borčiča s tematiko iz sveta školjk, vkljenjenih v znanstvene sisteme. Razstavo je strokovno pripravil in opremil s spremnimi teksti dr. Ivan Sedej, ki je ob tej priliki tolmačil razstavljena dela tudi z živo besedo. Pred tem so nastopili s kratkimi koncertnimi točkami učenci višje glasbene šole pod vodstvom direktorja Cvetka Budkoviča.

SaS

Poglabimo znanje o predšolski vzgoji otrok

Pot do starševstva, zlasti do odgovornega starševstva, ni ravno lahka. Odpovedati se moramo mnogim osebnim željam, da bi lahko pomagali otroku. Starša morata ustvariti, pa čeprav skromen, družinski kotiček za otroka, da bi imel pogoje za zdrav razvoj. Vsi starši ne morejo ustvariti najboljših pogojev, pomembno pa je, da to, kar ustvarjamo za otroke, delamo z ljubeznijo in odgovornostjo do vsakega človeka. Danes že večina staršev ve, da ni najbolj pomembno, kakšne materialne dobrine ima družina, mnogo bolj pomembno je čustveni odnos do otroka, sposobnost staršev za nudenje vsestranske socialne pomoči, da bo otrok zrasel v zdravega, vzgojenega, za delo in življenje sposobnega človeka.

Zato imamo starši v najnežnejšem otrokovem obdobju posebno zelo pomembno nalogo. Nekoč smo mnogo manj vedeli o razvoju otroka in so starši nudili le osnovne pogoje za telesni razvoj otroka. Danes imamo vse več znanstvenih dokazov o pomembnosti vzgojne teljeve skrbi v ranem otroštvu. Otroci se v predšolskem obdobju najbolj vzgojno dojemljiv, najhitreje se socializira oz. najlaže vrasča. Socialne skupine sorstnikov in se prilagaja zahtevam širšega kolektiva, do 6. leta starosti pa lahko razvije že 50 % svojih intelektualnih sposobnosti. Lahko bi rekli, da je predšolska doba zlata doba otrokovega razvoja. Taka uspešnost pa je pogojena z otrokovim okoljem. Važno je, kako otroka spodbujamo k razmišljanju, kako mu odpravljamo na prva vprašanja in kakšne pogoje ima otrok za razvijanje lastne aktivnosti. Starši bi se morali zamisliti ob pogostokrat izgovarjeni misli, da je to, kar zamudimo pri otroku v predšolskem obdobju za vselej izgubljeno. Zato je otrokov razvoj in njegova uspešnost v nadaljnjem življenju odvisna v največji meri od sposobnosti in pripravljenosti staršev, da bi željenemu otroku ustvarili potrebne pogoje za psihofizični razvoj. Starši bi morali mnogo več vedeti o zakonitostih otrokovega razvoja in poznati vzgojna sredstva, da bi pravčasno pomagali otroku.

Današnji otrok pa potrebuje mnogo več, kot mu lahko nudi samo družina. Vključevanje otrok v predšolske ustanove postaja že nujna potreba, kajti v skupini vrstnikov in ob strokovni pomoči vzgojiteljice otrok razvija vsestransko svoje sposobnosti. Na žalost je le 12 % slovenskih otrok deležnih družbe in vzgoje v ustanovah. To dejstvo mora skrbeti in poglabiti se moramo, kje in kako preživlja predšolski čas 88 % predšolskih otrok. Iz anket vemo, da je veliko otrok v varstvu v tujih družinah, pri sorodnikih, varstvo v družini pa si delijo starša med seboj ipd. Zaradi zaposlenosti staršev je dostikrat varstvo otrok zelo slabo urejeno. Neka mlada mamica mi je takole potolažila svojemu mlčku:

„Otroka sva si želela in rodil se je. V mali, tesni podnajemni sobici ni bilo prostora zanj, zato sva ga dala v varstvo stari mami, ki je po deželje. Res je, da sva ga obiskovala skoraj 14-dnevno, vendar bilo to pre malo. Otroci je odraščal, midva pa sva mu bila le gostja, prinesla sva mu igrače, obleko in denar. Sedaj sva dobila stanovanje in v zela 7-letnega sina k sebi. Kako težko je bilo slovo od stare mame, saj je lepo skrbel za njo. Ne more se živjeti v naš dom. Malo govorim pogostokrat joče, nima prijateljev, midva sva mu bolj tuja kot starša. Zelo malo ali skoraj nič ne veva o njegovem razvoju, ne spominjam se prvih besed, prvih korakov, ne vem, kako je bilo takrat, ko je bolan, zato ni čudno, da ne razumem njegovih solza. Sele sedaj vem, kaj vse sva starša zamudila, čeprav vem tudi to, da v eni sobi nisva mogli živeti.“

Se in še so otroci in starši, ki se podobno sprašujejo in kdo ve, ali bodo lahko kdaj nadoknadiili zamujeno.

Starši in družba bi se morali vprašati, kaj lahko storimo za otroka danes, da ne bo jutri prezoran!

Starši moramo o pravem času zvedeti iz knjig, od strokovnjakov in posvetovalnicah in dispanzerjih o zakonitostih otrokovega psihofizičnega razvoja.

Ustvariti bi morali vsaj skromne pogoje za vsestranski otrokov razvoj, da bi otrok občutil starševsko skrb in ljubezen že v ranem otroštvu. Starši bi morali v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in v okviru drugih interesnih skupnosti ustvarjati in zahtevati pogoje za urejeno varstvo otrok, za hitrejšo stanovanjsko izgradnjo, da bi družina imela pogoje za življenje otrok.

Posebno skrb posvetimo otrokovemu ranemu otroštvu, saj v tem času postavljamo temelje otrokovega razvoja!

ANGELCA ZIBERNA

Športniki za stabilizacijo

Ali kako so jim občinski možje že tako skromna sredstva uspeli obdržati na ravni nekaj let nazaj

Odobreni proračun Občinske zveze za telesno kulturo v letu 1973 je 10.000. To je denar, ki naj bi po nekaterih zadostoval. Pa računajmo: stroški poslovanja same zveze, ki obsegajo občinska tekmovalna, najemnine prostora, strojno opremljeno, športne revizije, tiskarski material, komunikacije, propagando in osebni dohodek sekretarja, računovodje in administrativca, so 150.500 dinarjev. Zveza nam neposredno nagraduje strokovne delce. Za 9.600 ur po 13 dinarjev je namenila vsoto 110.500 dinarjev. Tako nam ostane od vsote 710.000 dinarjev, če odračunamo še obvezno rezerovo, 443.500 dinarjev. In sedaj jih razdelimo sedemnajstim osnovnim organizacijam, ki združujejo še niz posebnih športnih panog. Športniki teh društev in klubov hočejo svojo dejavnost 4.150.000 dinarjev. Po preprostem računu jim torej za vsakega dodeli neposredno le desetina. In ta desetina je nekaterim precej malo. Sedaj pa stabiliziramo in razdelimo po salomonsko ali občinsko. Vse to, ki so jo odrinili z občinske mize, je težko še drobiti, če ne mizi pravijo „snadži se!“ In kako in komu ostala sredstva, o čem vrabci že dolga leta molčijo, o čem tisti, ki je obveščeni. Člani sekretariata in upravnega odbora Zveze so letos zopet krenili na svojo že kar tradicionalno pot od

društva do društva, da bi ugotovili, kje in komu je treba najprej pomagati. Komentar po obiskih je resnično piker kot še nikoli doslej: „nekaj ‚štacun‘ bo potrebno v bližnji bodočnosti zapreti, kajti inšpekcijske službe bodo rekly NE“, je dejal sekretar OBZTK Jože Mešl. Preudarimo, kje bomo lahko stabilizirali tako in kje drugače.

Kako naj stiska pas na primer Veslaški klub Savica, ki je mimosgrede edini tak klub v Ljubljani, če je bila njegova lesena čolnarna in drugi objekti zgrajena leta 1908 in čigar čolni so večinoma predvojna in povojna zapuščina. Zadnjih deset let neutrudno prosijo in na tem področju uporabljajo prirodna sredstva in kraje. Pa poglejmo društvo, ki ima svojo lokacijo preko Ljubljane, nasproti Savice. Člani Kajak-kanu kluba LBD se udeležujejo tekmovalnih in treningov na lastne stroške in so lahko veseli, da jim klub nudi vsaj čolne. Pri vsem tem ne smemo pozabiti še vse opreme, ki jo potrebujejo divjevodši. Nekateri kajakaši so že zamenjali klubske barve. Tudi člani smučarskega kluba Krim so si poiskali boljši kruh in enostavnejšo rešitev: prestopili so v drugi klub v drugi občini. Teh pojavov in njim podobnih bo verjetno vedno več. Vsekakor pa to niti ni tako negativno kot so negativni pojavi, ko si funkcionarji posameznih

društev mečejo drug drugemu polena pod noge. Drug drugemu očitajo klubaštvo, neamaterizem in lažje pogoje dela. Vidijo le svoje uspehe in napore. Ko hočejo višja sredstva, ki jih OBZTK nima kje vzeti, predlagajo, naj ta vzame drugim, ki so tako ali tako manj pomembni. Toda vsi ti dobri vedo, da je UO OBZTK voljen organ in da so v njem predstavniki vseh društev in klubov. Dobro poznajo tudi pravilnik za delitev sredstev. Ta pravilnik temelji na politiki množičnosti, zato upošteva predvsem število aktivnih članov, število podmladka in število rekreativnih članov. Vsi ti naj bi vadiли vsaj dvakrat tedensko. Deloma pravilnik upošteva tudi trdnost organizacije, delavnost in prizadevnost članov ter kvaliteto tekmovalcev. Toda tudi najboljši pravilnik ne bo uspel rešiti našega športa in telesne vzgoje. Toda organizacijske spremembe v telesno-kulturnem gibanju ne bodo prinesle lepše bodočnosti, če ne bo sredstev in boljše miselnosti. Ta, ki je sedaj, je zelo zelo poljudna.

„Divide et impera“, bi dejal človek, ko spremlja vso to večno športno kuhinjo. Prepirajo se naj plebejci sami med sabo, pravijo pametni in so veseli, da športni delavci ne nastopajo enotno.

JOŽE GERKMAN

Športne vesti

NOGOMET

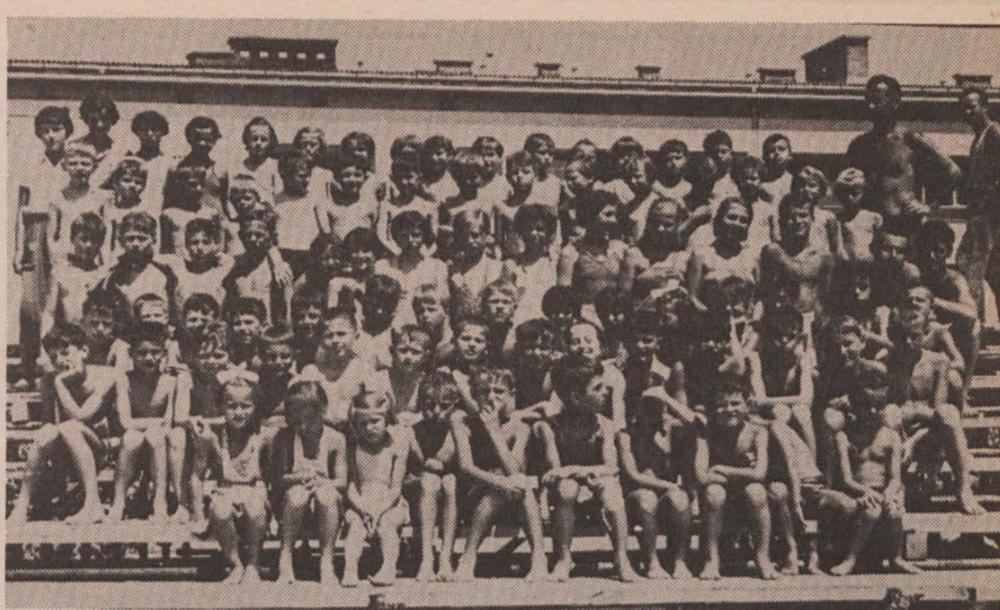
Nogometno prvenstvo v II. zvezni ligi se bliža koncu. Moštvo Mercatorja z Viča je bilo v prejšnjih krogih dokaj uspešno in smo lahko z njegovimi doseženimi rezultati več kot zadovoljni. Po neodločenem rezultatu v 27. kolu (0:0) z najresnejšim kandidatom za letošnje kvalifikacije za uvrstitev v prvo ligo, enajsterico Maribora, so v naslednjih štirih krogih iztržili lepo število točk, kar sedem. Doma so premagali trboveljski Rudar (3:2), igrali neodločeno (1:1) v Pučju za domačo Istro, prijeto so presenetili z zmago v Murški Soboti, kjer so z minimalnim rezultatom (1:0) premagali odlično moštvo Mure. Veliko več težav pa so imeli v srečanju s Kozaro iz Bosanske Gradiške, saj so komaj zmagali (2:1). S temi uspešnimi nastopi so „beli“ z Viča spet izboljšali svoj položaj na prvenstveni lestvici in trenutno zavzemajo (po 31. kolu) solidno 8. mesto, osvojili pa so 30 točk.

Nogometiški Mercatorja so prispeli do četrtfinala jugoslovanskega pokala na območju Slovenije, kjer pa jih je izločil Maribor z zmago na svojem igrišču – 1:0.

Za nogometiške Krima, člane ljubljanske nogometne podzveze, bo ta sezona zapisana kot ena najuspešnejših, vsaj kar se tiče nastopov in doseženih rezultatov v spomladanskem delu prvenstva. Tri kola pred koncem tekmovanja so „Krimovci“ na 7. mestu z 19 osvojenimi točkami, njihovi rezultati v mesecu maju pa so vredni vse pozornosti in hvale. Že od 15. kola, ko so senzacionalno premagali visokouvrščeni Kamnik (1:0) na njegovem igrišču, nogometiški Krima ne vedo za poraz. Igrali so neodločeno (1:1) v Grosupljem, premagali so Ihan (4:2), v gosteh pa moštvo Bele krajine (3:1).

KOŠARKA

V I. A republiški košarkarski ligi je bilo odigrano že 6. kolo. Za igralce Trnovca lahko rečemo, da so v glavnem osvojili in izpolnili pričakovanja, čeprav so vse tri tekme odigrane na domačem igrišču (oziroma dve na Prulah) dobili z veliko mere sreče (proti Marlesu 75:74, Litiji 76:75 in Lesonitu 76:74). Važno pa je, da so točke, na katere so računali (Fructal, Marles, Litija in Lesonit) osvojene, medtem ko so po pri-

Tudi letos bodo v kopališču na Koleziji plavalni tečajji. Takole so se fotografirali lanski tečajniki plavalne šole P. K. Ljubljana.

Zbor tabornikov Plavalna šola PK Ljubljane na Koleziji

Taborniki iz naše občine so si 2. in 3. junija napovedali zbor v Polhovem Gradcu. Ob tej priliki so se sklenili prešteti, v propagandnem taboru pa bodo razstavili in pregledali svojo opremo ter živeli pestro taborniško življenje. Zbor tabornikov je omogočila s svojo podporo občinska zveza za telesno kulturo.

Streli v noči

Na predvečer rojstnega dne maršala Tita je strelsko društvo „Rajko Skapin“ tudi letos organiziralo ekipno tekmovanje v nočnem streljanju. Nastopilo je 164 ekip, vsaka s tremi člani. Tarče so bile osvetljene eno minuto in v tem času je ekipa ustrelila skupaj 15 nabojev v skupno tarčo. Prvo mesto je osvojila SD Olimpija z 11 zadetki in 57 krogi, drugo mesto prav tako SD Olimpija, tretje pa OSZ Sežana. Vse tri prve ekipe so prejele nagradne pokale.

SaS

Čakovanju izgubili srečanja na Vrhnikih in v Kranju. Trenutno so Trnovčani na 5. mestu z 8 osvojenimi točkami. V mesecu juniju, ko se prvi del prvenstva tudi konča (27. 6. je zadnje kolo), bo moštvo trenerja Mihe Lokarja nastopilo proti naslednjim ekipam: z Branikom in Novotekom doma, v gosteh pa z Mariborom, Radensko in Jesenicami.

ROKOMET

Tudi prvenstvo rokometišev v ljubljanski rokometni coni se bliža kraju. Po jesenskem delu prvenstva so kandidati za sam vrh, igralci Mokercer, v nadaljevanju izgubili spet nekaj nepričakovanih srečanj in so trenutno na tretjem mestu, vprašanje pa je, če bodo to uvrstitev uspeli obdržati do konca prvenstva. Resno jih namreč zasleduje moštvo Dupelji (Duplje) so premagale prvaka Kamnik, saj zaostajajo le za samo točko. V zadnjih dveh krogih igra Mokercer doma z Zagorjem in v gosteh s Hrastnikom.

Letošnja sezona (čeprav še ni končana) za rokometiške Škofljice, ki nastopajo v ljubljanski rokometni coni, ni bila uspešna. Kolo pred koncem prvenstva so na 7. mestu (10 ekip), kar pa zadostuje za obstanek v ligi, saj jih zasledovalci tudi v primeru poraza ne morejo dohiteti.

GIMNASTIKA

Na republiškem prvenstvu v gimnastiki je Trnovčan Milan Kunčič v zveznem razredu članov zasedel 6. mesto, kar je uspeh, saj so nastopili vsi najboljši slovenski telovadci razen Vrtiča. Njegov klubski tovariš Matjaž Koželj pa je nastopil v konkurenci mladincev zveznega razreda, kjer mu je le za las ušlo prvo mesto, saj je zaostal za prvouvrščenim le za dve desetinki točke.

V II. razredu mladincev je vrsta Trnovca zasedla 4. mesto, med posamezniki pa je bil Jože Tršinar 3.-4., Igor Vrtačnik pa 6.-7.

NIKO ŠOŠTARIČ

NOGOMET V UTENSILII Dilca proti Pilci

V sklopu sindikalne podružnice Utensilia delujeta dve samostojni nogometni ekipi. Ena je v obratu „Brdo“, ki nosi ime po osnovnem materialu predelave „DILCA“, druga pa je na Rudniku z imenom „PILCA“. Ekipi sta zaupani nogometnim pedagogom tov. Hafnerju in tov. Musiču, ki slovita daleč naokrog kot najboljša strokovnjaka in poznavalca najbolj omasovljenega športa na svetu, t. j. nogometa.

Po sklepu občnega zbora sindikata za leto 1973 se bosta enajsterici vsako leto nekajkrat srečali, točkovalo se bo po sistemu, ki ga uporabljajo v nogometu. Vodja ekip sta se dogovorila in organizirala tako tekmovanje za 19. 4. 1973. To srečanje sta povežala v počastitev občinskega praznika SKUPSCINE VIC RUDNIK.

Dogovorili so se, da bo tekma na igrišču TV Partizan LOG pri Vrhnikih. To igrišče najbolj ustreza igralcem z ozirom na opremljenost ekip. Omeniti je treba še, da po sedanjem stanju vodi ekipa „PILCA“ z dvema goloma prednosti.

Za tekmo sta se obe ekipi intenzivno pripravljali. Boljše pogoje ima „DILCA“ saj ima pravo igrišče na prostoru obrata, dočim je „PILCA“ stisnjena med zidove na Rudniku.

Moštvi sta se predstavili sodniški trojci Žagar, Gasič, Prošek v naslednji postavi:

„PILCA“: Polajžar, Mutvar, Pezderc, Milanič, Podržaj, Filipovič, Knez, Horvat, Brlič, Lamberger, Baumgartner, Zenulan.

„DILCA“: Podlogar, Možina, Živičič, Oblak, Nik, Novak, Biogoj, Zitnik, Hafner, Tome, Celkič, Paradinovč, Hasanagič.

Tekma se je pričela točno ob napovedanem času (16) uri. Še pred pričetkom so se dogovorili, da bo igra 90 minut in da lahko menjajo igralce po želji.

Po zrebanju so imeli začetno žogo igralci moštva „DILCA“. Opaziti je bilo malo nerazumevanja na obeh straneh, malo več pri „DILCI“, saj je prvo tekmo izgubila z visokim rezultatom leta 1972, in če bi izgubili še danes, bi zanesljivo izpadli iz „lige“. Po komaj dobrih 5 minutah igre so prišli v vodstvo „dilarci“ z zadetkom Hafnerja.

Ni trajalo dolgo, ko je moral kloniti tudi vratar „DILCE“ z dobro urejenim strelom Lambergerja, v 7. minuti, in stanje je izenačeno 1:1. Vse do 15. minute je žoga krožila iz polja v polje. Po uspešnem prodoru je zatresel mrežo „PILCI“ igralec Tome, 2:1 za „dilarce“.

To nenadno vodstvo je močno prizadelo „pilcarje“. Na vso moč so se trudili, da bi izenačili, pa jim ni uspelo takoj. V 37. minuti se je do žoge prikopal Lamberger in prisebno ukanil vratarja „DILCE“, 2:2. Do konca prvega polčasa ni bilo spremembe. Oba nasprotnika sta bila v prvem polčasu enakovredna. Morda je bila „DILCA“ v lahki premoči. Drugi polčas je potekel brez spremembe rezultata. Moštvi sta igrali obrambni sistem, zato je bilo težko priti do gola. Tekma se je zaključila v regularnem času s stanjem 2:2.

Za tekmo je bilo veliko zanimanja. Med gledalci je bilo opaziti precej navijačev obeh moštev. Ni manjkalo tudi domačinov, ki so razmišljali, da bi tako tekmo radi gledali večkrat.

Sodniki niso imeli težke naloge. Samo v enem primeru je bil na uporabljanje sodniku pokazan „rumeni“ karton igralcu Knezu. O vseh kaznih bo razpravljala posebna disciplinska komisija kluba „PILCA“.

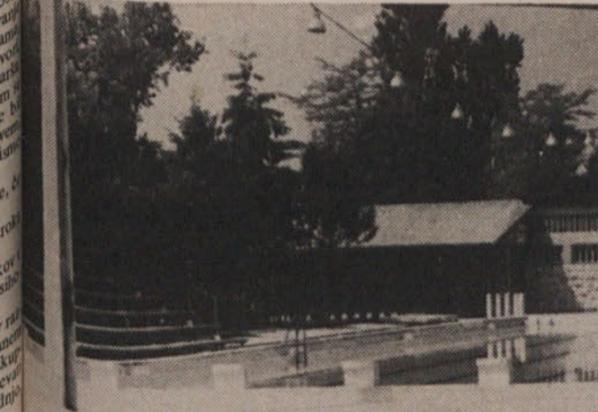
Ob zaključku lahko ugotovimo in izrazimo vso pohvalo organizatorja tekme, tako tudi igro lahko ocenimo odlično. Posebno je potrebna pohvaliti igralce v odnosu do soigralcev, da ni bilo nikakih grobih prekrškov, da so se vsi vedli na nivoju vzornega športnika.

Ugotovljeno je tudi, da sta tima igrala kot dva nasprotujoča si tima v borbi za točke, po tekmi pa je zavladalo pravo tovariško združje.

STANJE NA LESTVICI

PILCA	2	-1	-3	(8:2)
DILCA	2	-1	-1	(2:8)

Z. F.

Kopališče na Koleziji je odprto že od 15. maja, vendar mnogi za to najbrž še ne vedo in je te dni ob bazenu le malo ljudi. Uprava kopališča sporoča, da ima voda 22 stopinj Celzija in vas vabi.

Priznanja najboljšim športnikom

Tekmovanja šolskih športnih društev

Občinska zveza za telesno kulturo Vič-Rudnik je v sodelovanju s ŠSD v mesecu maju organizirala občinska tekmovanja v krosu in rokometu, z ligo pa so zaključili tudi košarkarji. Zaradi nediscipline posameznih igralcev in celo profesorjev tekma za prvo mesto med osnovno šolo Ig in Oskar Kovačič ni bila odigrana.

V tekmi za tretje mesto je Bičevje premagalo Škofljico (11:10) in tako je vrstni red naslednji: 3. Bičevje, 4. Škofljica, 5. Vič, 6. Trnovo, 7. Vrhovci in 8. Polhov Gradec.

Deklice so tekmovale na igrišču osnovne šole Škofljica, Zmagala je domača ekipa, ki je v finalni tekmi premagala Ig 6:2. Tako je torej Škofljica prva, Ig drugi, Polhov Gradec tretji (premagal je osn. šolo Oskar Kovačič 9:2), Oskar Kovačič četrti, Vrhovci peti in Trnovo šesto.

Končana je košarkarska liga. Dečki so bili razdeljeni v dve skupini, vrstni red pa je naslednji:

I. skupina: 1. Vič, 2. Brezovica, 3. Trnovo, 4. Bičevje, 5. O. Kovačič.

II. skupina: 1. Dobrova, 2. Vrhovci, 3. Polhov Gradec, 4. Presejere. Pri deklicah je končni vrstni red: 1. Polhov Gradec, 2. Bičevje, 3. Oskar Kovačič, 4. Dobrova, 5. Vrhovci.

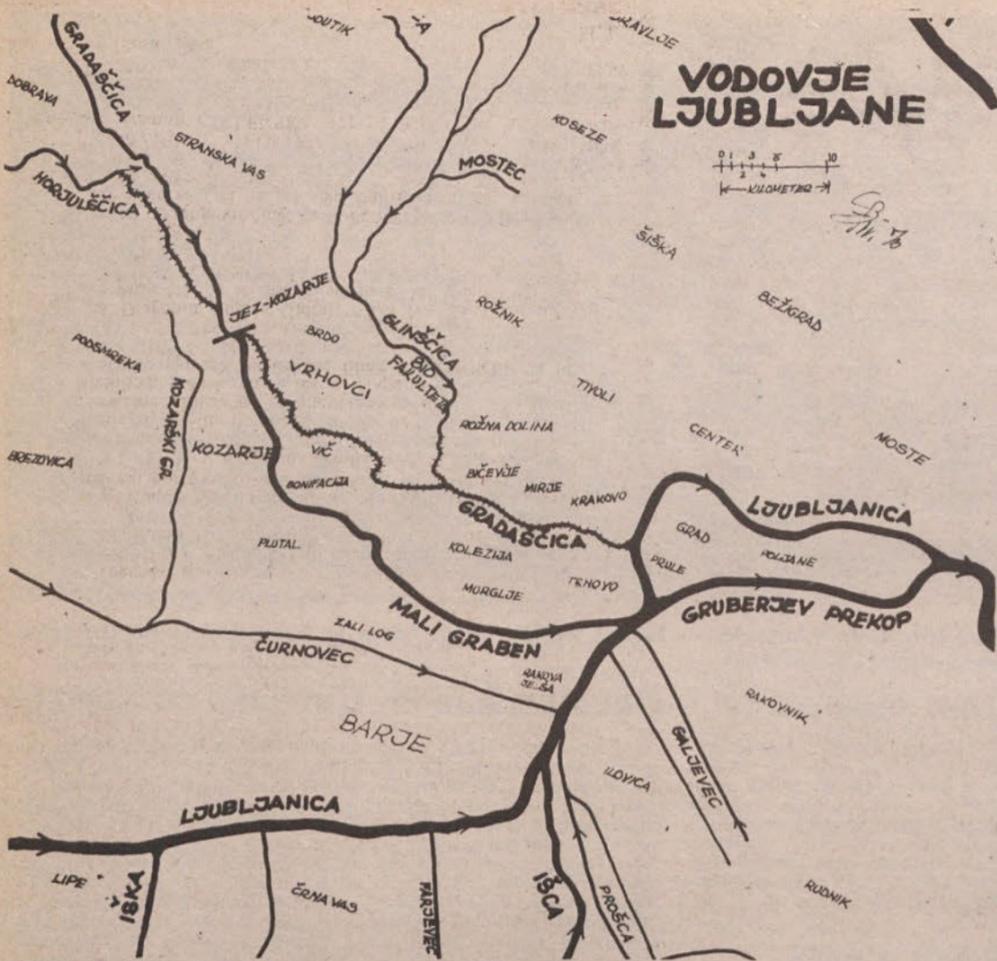
N. Š.

Priznanja najboljšim športnikom

V juniju bodo amaterski športni delavci Občinske zveze za telesno kulturo podelili častna priznanja svojim športnikom, ki so v preteklem letu v posameznih panogah dosegli najboljše rezultate. Po že tradicionalnih in strogih kriterijih je posebna komisija izbrala med vsemi predlogi enajst športnic in športnikov. Posebna priznanja bo Zveza podelila športnikom, ki so se udeležili XX. olimpijskih iger v Muenchnu. Najboljši namen podelitve naj bi bil, da še enkrat opozorijo na tiste, ki s svojimi uspehi vzbujajo pri mladih zanimanje in želje, da bi jih posnemali in se tudi sami vključili v športno gibanje ter s tem preizkusili sebe, svoje sposobnosti in da bi izkoristili svojo energijo za lasten razvoj in ustvarjalno dejavnost.

Priznanja bodo prejeli naslednji športniki: Stane Bohelj, član TVD Partizan Vič – balinanje; Franc Rozman, član BSK Žaba – balinanje; Gregor Berden, član BK Olimpija – badminton; Marta Amf, član BK Olimpija – badminton; Milan Kunčič, član TVD Partizan Trnovo – gimnastika; Frang Cargo, član PK Ljubljana – plavanje; Jana Markovič, član PK Ljubljana – plavanje; Vojka Grlič, član PK Ljubljana – skoki v vodo; Matej Grgurovič, član PK Ljubljana – skoki v vodo; Aleš Mally, član Kajak-kanu kluba LBD – kajak-kanu na divjih vodah; Jošt Svetek, član Kajak-kanu kluba LBD – kajak-kanu na divjih vodah; Posebna priznanja pa bodo dobili olimpijci: Janez Andrejašič, Peter Guzelj, Franc Zitnik, Dušan Tuma in Damijan Prelovšek; vsi člani Kajak-kanu kluba LBD v športni panogi kajak-kanu na divjih vodah.

J. GERKMAN

Načrtno urejamo vodovje Ljubljane

Ljubljana, predvsem pa južni predel našega mesta, je zelo pestro preprežen z rekami in potoki. Pretežni del teh vodotokov se pretaka na območju naše občine. Poleg Save in Ljubljanice imamo še Mali graben, Gradaščico, Glinščico, Horjulščico itd. Našteti potoki, predvsem pa Gradaščica, so zelo močni hudourniki. Ravno zaradi tega pa imajo vodni inženirji in tehničarji veliko strokovnega in tehničnega dela, da s skromnimi razpoložljivimi sredstvi vsaj zasilno urejajo bregove, pragove, jezove itd.

Splošna vodna skupnost Ljubljana-Sava je zadržana, da na območju naše občine, mesta in bivšega okraja, skrbi za redno vzdrževanje vseh vodotokov. Sredstva za samo izvajanje del so predvidena v posameznem občinskem in mestnem proračunu, v proračunu vodne skupnosti in vodnega sklada SR Slovenije.

Tako smo v zadnjih letih uredili Gruberjev prekop, kjer smo očistili bregove, popravili opornike, obnovili zapornice in zasuli že zelo sprano dno prekopa.

Ob Ljubljanici smo od Spice na Prulah do Sice na Kodeljevem očistili vse bregove vse nesnage in naplavin, ki se je nabrala na bregovih

in na dnu v zadnjih desetletjih. Enako smo očistili bregove Gradaščice, ki je postala v zadnjih letih pravo leglo odpadkov. Zaradi močne poselitve in neurejene kanalizacije na območju občine, so se nekoč bistri potoki Gradaščice in Glinščice spremenili v zasmrajene odprte jarke za odvajanje hišnih in stranišnih odpadkov. Da bi to stanje vsaj nekoliko izboljšali, smo povsem preuredili Gradaščico v odseku od Tovarne vijakov do jezua na Kozarjah. To delo smo izvršili zato, da lahko jemljemo po nekaj kubičnih metrov vode iz Malega grabna ter z njo napajamo osušeno Gradaščico. Tako nam sedaj Gradaščica v poletnih mesecih ne bo presahnila, ne bo smrde-la in verjetno se bodo v njej zopet pojavile ribice.

Projekt za samo sanacijo mestnega predela Gradaščice in Glinščice je že izvršen in odobren. V okviru teh del pa se letos že izvaja regulacija Glinščice na območju Biotehniške fakultete in živalskega vrta tja do železnice Ljubljana-Trst. Tu je Glinščica zaradi premajhnega pretočnega profila redno poplavljala neposredno okolico. Zaradi pohlepnosti po zemlji so tudi tukaj, kakor na Gradaščici, posamezni posestniki z zasipanjem Glinščice pridobili ne-

kaj več vrta, istočasno pa zmanjšali pretočni profil potoka, dela bodo obsežna in zamudna pravem zaradi obrežnih ograj, itd., kar vse onemogoča uporabo primerne mehanizacije. Komaj lansko leto zasilno uredili Gradaščico skozi Vrhovce, že nam posamezni posestniki z ograjami do nove struge, katere obrežni bregovi bi morali biti povsem prosti in povsem dostopni za vse občane. Ne pozabimo, da predvideva naš odobreni načrt za Kozarje prav novo urejeni strugi tudi se poseče. Zato prosimo, da se splošno zgradbene načrte spoštujete tako, kor zakone, Tudi te skromne, za pešce so sestavni del okolja, terem naj novo Kozarje živi in

Na Malem grabnu smo izravnavali največji ovinek pod naseljem "Bafacije", ki je že resno oviral razvoj novega stanovanjskega močja. Trenutno obsekavamo gove Malega grabna, saj je večje povsem zaprlo pretočni profil potoka. Po razčiščenju nekaterih šanjskih poteka daljinske ceste ob lem grabnu, bomo sanirali struge smeri proti Kozarjam. Čaka nam ogromno dela. Nakazali smo le tek potek tekočih del.

CIRIL STANIČ

SKUPŠČINA OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK JE IMENOVALA PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA GRADNJO DOMA UPOKOJENCEV V JUŽNEM PREDELU MESTA. ODBOR, KI GA VODI SOCIALNA DELAVKA TOV. OLGA KRAIGHERJEVA, JE ISKAL POTREBAM PRIMERNO LOKACIJO V MIRNEJŠEM PARKOVNEM DELU VZDOLŽ GRADAŠČICE.

Gradnja doma upokojencev za južni predel

Že leta 1971 je mestna skupščina v okviru sveta za zdravstvo in družbeno varstvo zaželela posebno komisijo za realizacijo programa družbene skrbi za starejše občane v Ljubljani. Ljubljanski urbanistični zavod je izdelal idejno skico za gradnjo mreže domov za starejše ljudi širom mesta. V okviru te naloge je bila predvidena gradnja doma ob Gradaščici med podaljšano Titovo cesti in tmovsko cerkvijo. Ker je bilo na to lokacijo veliko ugovorov, predvsem zaradi neposredne bližine nove štiripasovne Titove ceste z vsem spremljajočim ropotom in smrdom, je odbor iskal in ocenil šest lokacij v Koleziji, ki bi v eni ali drugi obliki ustrezale potrebam. Po presoji se je odbor odločil za lokacijo na dokaj prosti površini med Gradaščico, Kopalniško in Zeljarsko ulico v Koleziji. Sedaj veljavni zaidalni načrt predvideva za to območje gradnjo treh stanovanjskih stolpcev in dva večja stanovanjska bloka.

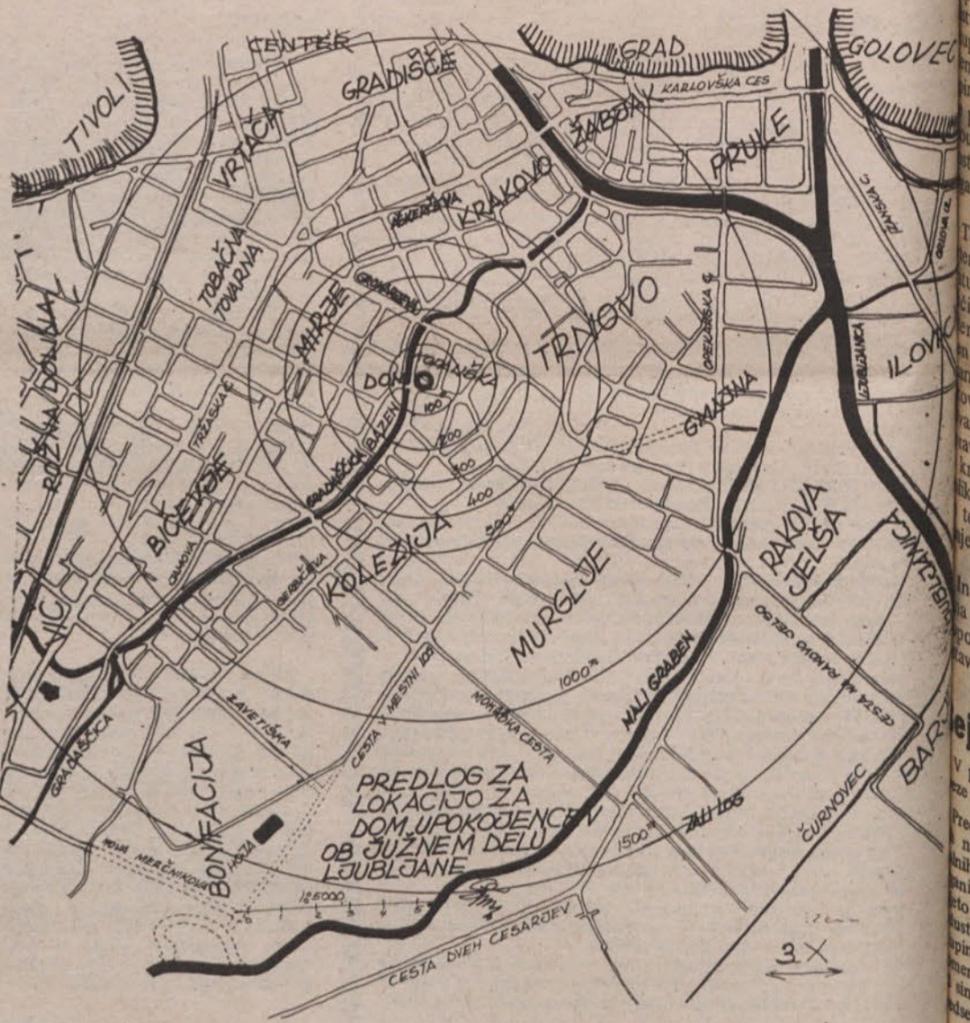
Odbor predlaga, da se k centralnemu objektu, v katerem bo prostora za približno 150 ostarelih ljudi, priključi celotno območje, ki je s sedaj veljavnim zazidalnim načrtom predvideno za sanacijo in gradnjo blokov. Uprava novega doma bi vse okolišnje pritlične hiše odkupila, in to tudi na površini med Gerbičevo in Zeljarsko ulico, da bi kasneje te stare hiše spremenila v depandanse doma. Enako predlaga odbor, da bi se vse stranke iz kolonije med Gerbičevo in Mencingerjevo ulico ob Zbašnikovi ulici postopoma razselilo ter vselilo stare zakonske pare v sedaj samo enosobna pritlična stanovanja z vrtičkom. Postopoma bi se z vsemi depandansami - to je starimi pritličnimi ali enonadstropnimi hišami in vilami - naselilo v dom in v neposredno okolico okoli 300 do 400 ostarelih Ljubljančanov. Sedanje starejše hiše ne bi bilo treba rušiti, pač pa bi se moralo za sedanje prebivalce poiskati nove hiše ali nova primerna stanovanja. Postopek bi bil dolgotrajen, saj se vse ne da urediti v kratkem času. Znano nam je, da stranke ob Zbašnikovi ulici komaj čakajo, da se presele v nekoliko boljše in večja stanovanja.

Odbor predlaga, da se nov zaidalni načrt razgne, tako da bodo vsi sosedje dali svoje dopolnitve ali ugovore.

Izbrana lokacija je sicer v zelo mirnem predelu ob Gradaščici v razdalji 200 m od avtobusa, 100 m od kopalnišča, 250 m od klinike za srčne bolezni, 400 m od trgovine, 500 m od gostilne in 700 m od drame in kulturnega centra mesta. Vsekakor ima izbrana lokacija zaradi centralne lege med vsemi starimi in novimi območji južnega predela mesta zelo veliko prednost ter pričakujemo, da bo od odgovornih forumov odobrena.

Odbor je sklenil, da se zamisel objavi v Naši komuni, da bodo prebivalci stavili svoje predloge, misli ali spremembe lokacije.

CIRIL STANIČ

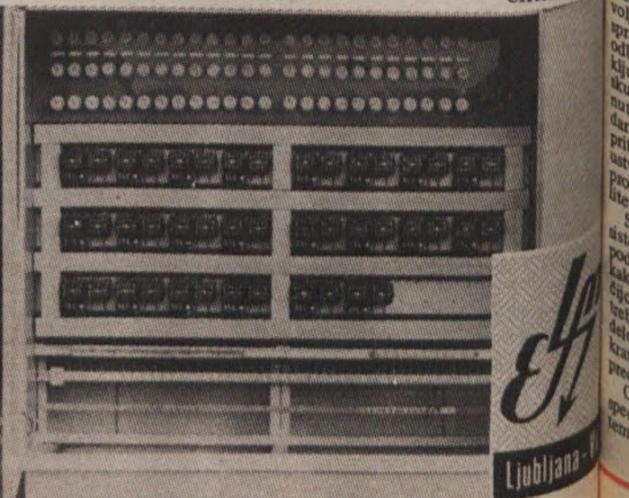
Urejanje živalskega vrta v Ljubljani

Ljubljana mora nesporno priznati, da je za ureditev in razvoj živalskega vrta namenjala vse premalo sredstev. Z velikimi naporji skuša uprava vrta v okviru razpoložljivih sredstev vsaj za silo zadovoljiti obiskovalce, ki jih je vedno več. Pri presoji obiskov opažamo, da se spreminja sedanji živalski vrt iz dosedanjega objekta splošnega mestnega pomena v objekt okraja oz. regije, ali celo v objekt republiškega pomena. Temu vprašanju bo treba posvetiti več pozornosti, ker le tako bo živalski vrt zadostil vsem potrebam, ki jih skrženi objekti v razvoju zahtevajo. Za objekt bomo morali skrbeti vsi. Skupščina občine Vič-Rudnik je že oskrbela projekt za tlakovanje dela Večne poti. S skromnimi letošnjimi sredstvi se bo skušalo asfaltirati od vile Rožnik proti živalskemu vrtu vsaj cca 200 m stare Večne poti. Splošna vodna skupnost Ljubljana-Sava je letos že začela z regulacijo Glinščice pod območjem živalskega vrta. Obstaja tudi projekt za gradnjo prepotrebne parkirišča pred samim vhodom v vrt ob sedanji Večni poti. Imamo predlog za izravnavo Večne poti vzdolž živalskega vrta, da bi tako ločili promet Večne poti od prometa za živalski vrt.

letos izdelal razvojni program za nadaljnjo rast živalskega vrta. Nasploh je znano, da se tudi mesto vedno bolj zanima za ta svoj, v veliki meri tudi turistični in šolsko-vzgojni objekt. Zato bi bilo pravilno, če bi se poskušalo vključiti v sodelovanje tudi Temeljno izobraževalno skun-

nost. Tudi skupščina občine Sika skušala asfaltirati del Večne poti njenem območju, da bo tako tudi te smeri dostop do živalskega vrta oziroma do Večne poti na Vič.

CIRIL STANIČ

Grem, greš, gre — v kino

LJUBLJANSKI, PREDVSEM PA VIŠKI FILMSKI JUNIJ

Bi lahko rekli: kino Vič bo junija „v zadnjih vzdihljajih“. Stara dvorana namreč, kajti junija bodo zapeli krampi, stare stene in parterji in balkoni in opaži in čakalnice in blagajne se bodo umaknili uresničevanju sodobne kinematografske arhitekture. Kino Vič bo postal modernejši od Komune! Toda o tem smo veliko že pisali. Povedali pa so nam, da bo gradnja (rečejo ji: adaptacija) trajala približno tri mesece. In tako lahko zanesljivo pričakujemo otvoritev novega KINA VIČ najkasneje okrog 1. novembra. Seveda pa vas bo „Naša komuna“ sproti obveščala o tej najbrž za mnoge zelo zanimivi novogradnji.

BELE ROŽE ZA CRNO SESTRO je mehiški barvni film. Ni nujno, da je spoštovani bralec (ali bravec, če želi) hudo premeten, da bi iz naslova lahko razbral tipično melodramo, če ve, da so film naredili Mehikanci. In celo protirasistična je! Melodrama namreč. Dve materi in dve dekleti - črni in beli. Črnka ima belega fanta, belka črnca. Zdravnika, v beli materi se tedaj, ko to zve, nekaj prelomi. Hčerki prepove to zvezo. Toda hčerka zbolí: srce - infarkt. Le presaditev jo lahko reši. In (kakšno naključje!) črno dekle, ki je zvedelo, da jo je njen bel prijatelj zatajil, stopi naravnost pod kolesa avtomobila. Ne bo preživela. In edini kandidat je, ki lahko ponudi svoje srce. Slutite konec?

Ugo Tognazzi igra glavno vlogo v italijanski barvni komediji POLICIJSKI KOMISAR PEPE, ki pa niti ni (samo) komedija, če vzemo, da ga (tega komisarja) življenje kmalu nauči zamižati na eno oko, ko se stvari zapletejo okrog npr. industrialca, zdravnika, politika itn. Zato je pa Raquel Welch tembolj razkošna glede obsega prsi in bokov v ameriškem potrošniško-spektakularnem fantastičnem filmu PRED MILIJON LETI, ko je naša ljuba Zemlja prešla iz plinskega na sedanje trdno ter zanesljivo stanje. Z ljubko Raquel nastopa tudi nekaj dino - in ihtiozavrov. Film ponuja sporočilo, da je pravzaprav lepo živeti zunaj vsakršne civilizacije in onemaznega okolja, pa čeprav pred žreli hudobnih pošasti. In še res je! Napisali bomo pet naslovov in dvakrat lahko ugibate, za kakšne filme gre: POGREB TI PLAČA SARTANA (ital. - španska koprodukcija), ŠERIF, IMENOVAN „KOZARČEK“ (z igralcem Anthonyjem Ghirdo, ki je v resnici naše gore list Dragomir Bojanič-Gidra), PAZI NA SKOBCE, GRINGO (španska varianta), pa še dva, ki sta pa že kar v „prvi ligi“, in sicer TOLPA COLA YOUNGERJA IN JESSE JAMESA ter VIVA PANCHO VILLA, ki ga to pot igra nihče drug kot Telly Savalas v režiji Gene Martina.

Toliko za obdobje vročine. Pa še POLETNI KINO je na voljo, na Miklošičevi, če vam ni od rok. Naj odkrijemo nekaj naslovov zanimivih repriz pod milim nebom: CENA OBLASTI (western), AFERA METROPOLŠKE POLICIJE (kriminalka), ORLOVO GNEZDO (vojni), MAZURKA V POSTELJI (erotični), MALI VELIKI MOŽ (western drama), PEKLENSKA STEZA INDIANAPOLISA (pustolovski-avtomobilistični), AVANTURA JE AVANTURA (komedija), UPOR KAZNJENCEV (kriminalka), BOJEVNIKI (vojni), FRAN-COSKA ZVEZA (kriminalka) in še in še zanimivih filmov. Zelimo torej lep filmski junij!

M. L.

Zavod za analize in cene bo že